

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — : 3.-	Negyedévre — : 3.60
Félévre — : 6.-	Félévre — : 7.-
Egész évre — : 12.-	Egész évre — : 14.-

Folyóirat szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Gróf Apponyi Albert.

Budapest, okt. 31.

Ősz idő van, csillaghullásnak ideje. Ugy érezzük, minthogyha az ország politikai égboltozatáról is egy fényes csillag hullott volna le. Gróf Apponyi Albert tegnap a szabadelvű pártban elvonult gróf Tisza István elől, hogy annak a parlamenti béke alkotmányos helyreállítására irányuló törekvéseit ne akadályozza és a szabadelvű párt egységét szét ne robbantsa. Azután lemondott a képviselőház elnökségéről s valószínűleg nemsokára kilép a szabadelvű pártból és lemond mandátumáról is. Amiért harminc-évesnél hosszabb politikai pályáján küzdött, a nemzeti jogokért, a hadsereg magyar részének magyarságáért, azok egy része teljesült. De ő a nagyobb rész teljesülését kívánta s ekkor cserbe hagyta régi hűveinek, régi elvarátainak egy része is. Sorsa a magyar szabadság-hősök sorsa. Ő maga mondá: «Mindig úgy láttuk századokon át, hogy akik Magyarországon a nemzeti haladásnak eszméiért küzdöttek, azok a hatalom előtt bizonyos gyűlöletet vontak magukra és hogy ezeknek mindig kellett azokkal az önmegtagadásokkal birniok, hogy megelégedjenek azzal, hogyha az általuk elhintett eszméknek magva kivirágzik és gyümölcsöt hoz, a diadal pillanatában más valaki vegye kezébe a zászlót. csak hogy az oda kerüljön a vár fokára». II. Rákóczi Ferenc zászlóját vagy másfélszáz év után a magyar birodalom várfokára feltűzte Kossuth Lajos. Gróf Apponyi Albert, viharoktól megtépett zászlóját — minő ironiája a sorsnak — most kicsavarta kezéből Tisza Kálmán fia, gróf Tisza István. II. Rákóczi Ferencet száműzték Rodostóba, gróf Apponyi Albert mehet Eberhardra. Egy csillagunk lehullott, de hisszük — nem visszatérhetlenül.

Gróf Apponyi Albert egész életén át csak áldozatot hozott nemzetének. Abból a magas társadalmi osztályból származva, amelyből ő született, azzal a ragyogó, fényes tehetségekkel megáldva, amelylyel ő megáldatott; már régen a hatalom legmagasabb polcára került volna, ha nem lett volna ott nemzete szabadság-eszméinek megvalósulásáért dobogó lelki világa. Előtte egy részről a fény, a hatalom, a gyors érvényesülés lehetősége, más részről szembe találkozott a gúny, a rágalomakkal, az erőszakos zaklatásokkal, melyekkel őt felfelé is lefelé is befeketíteni, lehetlenné tenni igyekeztek, de Apponyit amint nem csábította el a fény káprázata, az eléje toladott hízélgés, épp úgy nem érinthette ideális, a legszentebb eszmékért hevülő gondolatvilágát a feléje szort rágalom, gyalázkodás. Ő csak vitte azt a lobogót előre, mely a nemzetet végre is felverte a hatvanhét után bekövetkezett aléltságból, úgyhogy az ébredni kezdett s a korrupció fertőjébe zuhant kormányzati rendszerek bu-

kása után jogait követelni mert. Az ő eddigi élete, valóban Kálvária-járás volt. Azok igyekeztek felvonszolni a Golgothára, akik Tisza Kálmán kormányzatában dőzsöltek. Azok igyekeztek keresztrefeszíteni, akik Tisza Istvánnak készítették az utat az uralomhoz. És most ezek csavarták ki, de előbb megtépdésve, Apponyi kezéből azt a zászlót, melyet ő harminc éven át, megpróbáltatás és küzdelem között lobogtatott nemzete előtt.

Gróf Apponyi Albertnek eddigi politikai pályafutását egy nagy tragédiának látjuk, de amelynek fénypontjai, tanulságai áldásként hatnak az országra, még a későbbi nemzedékekre is. És ez a tragédia nem magától következett be, hanem úgy látjuk most, hogy már évek óta készítik elő a politikai intrika kezei. Készítik elő annak a nagy küzdelemnek spanyolfalai mögött, mely a nemzeti jogok kivívásáért egy esztendő óta van folyamatban. Hiszen csak a legutóbbi napok eseményeire kell tekintenünk, hogy azt beigazolva lássuk. Az ugynevezett kilences bizottságban gróf Apponyi Albertet Széll Kálmán ráveszi, hogy a békés kibontakozás kedvéért mondjon le egyelőre az általa követelt nemzeti jogoknak azonnal való érvényesüléséről. Gróf Apponyi Albert bele ment ebbe, de egyszersmind kijelenté, hogy több lemondásba nem megy bele. Széll Kálmán is kijelentette, hogy több lemondásba ő sem megy bele. És ekkor hoz Tisza István Széll Kálmán tudtával egy programot Bécsből, melyben több lemondás és sok bizonytalanság foglaltatik. És ekkor ugyanaz a Széll Kálmán a szabadelvű párt értekezletén neki megy annak a programnak, mely az ő elnöklete alatt készült, amelyből tudja, hogy Apponyi nem engedhet, és dicsőíté Tisza módosításait, ezokat az érvényesülésre, gró Tisza Istvánt pedig a miniszterelnökség, a hatalom polcára juttatja. Miért? Sokan azt mondják, hogy azért, mert Széll Kálmán észrevette, hogy most a Tisza programja az udvarképes. Miután pedig ő is udvarképes akar maradni, — ami nálunk gyakorlatilag is értékes dolog — hát ehhez csatlakozott. Sokan azt mondják, hogy azért, hogy Apponyit és azt a szellemet, amit ő is csak kényszerülve vitt be kormányzatába, kiszorítsa a cselekvéseknek színpadáról. És ez sikerült. És mi mindezekből azt látjuk, hogy itt csakugyan nyert valaki valamit, de az a valaki nem a nemzet volt.

De nem kell felednünk, hogy a szabadelvű párt egysége, ha ugyan össze is van forrasztva bizonyos időre, csak olyan az, mint a hirtelen öntött vas, ha egy kis fagy éri, megreped. Mi pedig, ha jól jövendélünk, azt látjuk, hogy mihamar meg fog az repedni. Meg fog ez repedni, mikor mindenk fölött az, ország érdekei fölött is a pártérdekek és az egyéni érdekek kerekednek felül. Mikor majd ezeknek az érdekeknek főtartásáért kivonják és élesítik az erőszak fegy-

vegyereit. Ezt nem nézhetik majd lehunytt szemekkel a szabadelvű pártkörben benmaradt volt nemzeti pártiak és ha bekövetkezik, nem nézi zárt szemmel ez ország sem, melynek nemzeti becsületérzése nem vált még az ellentállásra teljesen képtelenné.

Am kísértse meg gróf Tisza István a politikai békét helyreállítani alkotmányos eszközökkel. Abban nem áll senki az útjába. De azt is meg kell jegyeznie, hogy nemzeti jogainkról, nemzeti nyelvünk jussairól nem mondunk le soha, nem különösen az ő uralmáért. Az ezekért való küzdelem hősokeket nevelt a multban és hősokeket fog nevelni a jövőben is a nemzetnek. És mikor mi ismételtelen a nemzeti nyelv érvényesülését követeljük ott a hadsereregben is, akkor nem kolodus alamizsnát kérünk. Nem alamizsnát, hanem azt, amit őseink, szabadság küzdelmeink, vértanuinak kihullott vére kivívott számunkra. Ami senkié, sem az osztráké, sem a kamarilláé, sem a haduré, hanem a magyar nemzeté, a magyarok Istenéé.

Őszidő van, csillaghullásnak ideje. Ugy érezzük, mintha a mi égboltozatunkról is egy csillag hullott volna le. És eszünkbe jut a kuruc bujdosók éneke:

Hideg szél fuj Késmárk felől
Édes hazám Isten veled! . . .

A válság.

Budapest, október 31.

A tegnapi emlékezetes párthatározat után csendesebbek lettek a szabadelvű pártkör termei. Az izzó hangulat a kibékülésbe olvadt s a Lloyd-épület felett ott lebegtetti szárnyát a béke galambja. A leendő kormány tagjai gróf Tisza István elnöklete alatt tegnap a pénzügyminiszteriumban tanácskozást tartottak, mely után gróf Tisza István Bécsbe utazott, honnét majd magával hozza a kinevezéseket. Ezután következik a hivatalos esküvetétel, mely után a király is valószínűleg hosszabb vagy rövidebb időre leérkezik ismét Budapestre és Gödöllőre, hogy itt intézze az ország ügyeit, ott pedig nyugalmat és szórakozást találjon.

Az egyik legnevezetesebb eseménye volt a tegnapi az is, hogy gróf Apponyi Albert lemondott a képviselőház elnöki méltóságáról, melyet a pártatlanság legnemesebb idealizmusával töltött be s melyet a képviselőház egyhangu lelkesedése ruházott reá. De le fog mondani a földmivélsügyi miniszterségre kiszemelt Tallian Béla is a Ház első alelnökségéről s így a t. Ház a jövő héten elnököt és alelnököt választ.

A szabadelvű párt az elnökségre Perczel Dezsőt jelöli, aki már egyszer Bánffy miniszterelnöksége idején volt a Ház elnöke, de akinek megválasztása ellen most erős küzdelemre készül az ellenzék. Az első alelnök valószínűleg

Daniel Gábor mostani alelnök lesz, hogy az ő helyére ki kerül, az még ez órában nincsen megállapítva.

A mostani politikai változások sorrendjén nem lesz érdektelen megállapítani, hogy a volt nemzeti pártiak közül senki sem volt hajlandó miniszteri tárcát vállalni. Sem gróf Zselenski Róbert, sem gróf Széchényi Imre, sem gróf Mailáth József, sem gróf Esterházy Nibály, sem Hodossy Imre nem fogadták el gróf Tisza István ajánlatait. Ez, azt hisszük, elég cáfolat azokra a rosszindulatú híresztelésekre, hogy a szabadelvű pártban történt eseményeknek a volt nemzeti pártiak személyi kérdéseinek felvonulási is okot adtak volna. Akik ezeket a híreszteléseket szárnyra bocsátották, azok előtt bizonyára megmagyarázhatatlan az, hogy vannak még férfiak Magyarországon, akik nem az egyéni érdekekért, hanem az elvek, az eszmék érvényesüléseért áldoznak fel, ha kell, egy emberi életre való küzdelmet is.

A béke tehát meg volna a szabadelvű pártban. Ennek a szárnya alatt bontogatják most a pártkör tagjai a jövő esélyeinek, a válságból való végleges kibontakozásnak reményzásait. Pedig az eddigiekkel még a katonai kérdések ajtaja sincs bezárva, sőt inkább az obstruáló ellenzék és a kormány között még erősen nyitva van. Ez most azonban már kettőjük: a kormány és a harcias ellenzék dolga. De ha meg lesz a költségvetési felhatalmazás, sőt a költségvetés, az ujoncmegajánlási törvény, sőt mondjuk a katonai kérdések is levonulnak egy időre a szinterről, még ez nem jelenti a végleges megoldást. Igen sok ajtaja nyitva marad még akkor is a végleges békeségnek. Ezek mögött még ott vannak az országnak nagy gazdasági kérdései, melyektől elsősorban anyagi, azután szellemi és politikai fellendülésünk függ. Meg fognak-e ezek oldatni és hogy az ország közönségének megelégedésére-e, ettől függ a végleges kibontakozás, amely után léphetünk csak a termékenyítő politikai alkotások tevékenységének terére.

A béke tehát megvan — de a mi szemünkkel látva — nem életre és halálra. Ennek a megállapítására, vagy meg nem állapítására csak

akkor kerül a sor, hogyha előttünk fekszik az általános kormányzatra vonatkozó program, mely tudvalevőleg még nem enunciatív, hanem a szabadelvű pártkörben sem, amelynek tartalmáról még senki sem tud, mert az valószínűleg még nincs is készen.

A szabadelvű párt tudvalevőleg csak a katonai kérdésekre nézve egyezett meg, már pedig ez a párt nemcsak katonai párt és a kormány sem csupán katonai kormány. A végleges békére vonatkozó ítéletet tehát csak akkor lehet kimondani, ha az új kormányzat a közgazdasági és társadalmi célzataira is megadja programját, hogy tisztán lássunk abban, hogy minden, a nemzetet, annak politikai, gazdasági, közigazgatási, kulturális, belső és külpolitikai terein mit akar. Mert egy kormány támogatása — mint gróf Apponyi Albert is hangsúlyozta — nemcsak a katonai programtól függ, hanem ezen kormányzat az állami élet minden ágában is kifejtendő tevékenységétől. Meg kell hát várni, hogy gróf Tisza miniszterelnöknek politikai és gazdasági programja minden lényegében egyezzen fog-e azzal a programmal, melylyel akár az agráriusok, akár a volt nemzeti pártiak a Széll-kormány támogatására vállalkoztak és hogy a közélet szabadságát alkotó alapnak és erkölcsi tisztaságának megóvására irányul-e az új kormányzat az igyekezete? Ezekre mind meg kell várni a feleletet s akkor mondhatjuk meg, hogy van-e csakugyan béke.

Az újabb eseményekkel szemben az ellenzék egy része harcias álláspontra helyezkedik. A néppárt gróf Tisza István ellen feni kardját, a szabad ellenzék, melyben bent foglaltatik az Ugron-féle függetlenségi árnyalat is, a további még hevesebb obstrukcióra készül s ugyancsak hirdetik a Kossuth-párt ifjabb tagjai is, élükön Barabás Bélával. Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt vezére hajlandóbb a békére. Erre hajlandó a párt egyik alelnöke. Tóth János is, de csak azok mellett a feltételek mellett, melyeket a tegnapi pártértekezleten az alábbiakban kifejtett:

«Hogy a függetlenségi párt a katonai programmal szemben küzdeni fog, az nem kétséges. Csupán az

a kérdés, hogy ezt a küzdelmet rendes vagy rendkívüli eszközökkel akarja-e a párt folytatni?»

A küzdelmet tehát nem adja föl a párt, de hogy milyen irányt fog követni és minő eszközöket fog használni, tegye a párt attól függővé, hogy a jövő kormány hajlandó-e a közszabadságok terén a népnek szélesebb rétegeit az alkotmány sáncái közé fölvenni. Ezt szegezzé a párt az új kormány mellé. Kívánja a párt a kormánytól a választói jog kiterjesztését, a census egyenlősítését, a kerületek kikerekítését, új beosztását, az iparos és munkásosztálynak a választók közé való fölvetését, bizonyos határidőig megvalósítani, hogy így a nemzet igazi akarata megnyilatkozzék.

Ha a kormány ezt megteszi, akkor ne akadályozza meg a párt rendkívüli eszközökkel az állami élet működését, mert az új követelés által alkalmat ad a párt egy tisztább nemzeti akarat megnyilvánítására. Ellenkező esetben a párt nincs abban a helyzetben, hogy a nemzetre apellálhasson, mert a mai választási rendszer útján nem fejeződik ki a nemzet akarata. Azt óhajtja tehát, hogy csak az előre bocsátott dolgok megtudása után határozzon a párt az elhatározás módjáról.

Hogy gróf Tisza István nem fog belemenni ily nagymérvű választási reformba, az nagyon valószínűnek látszik. A függetlenségi párt tehát harcol tovább rendkívüli eszközökkel, hogy még Kossuth Ferenc ellenére is, az azután igazán közömbös.

A válságra vonatkozó egyéb értesüléseinket a következőkben foglaljuk össze:

Gróf Tisza István kihallgatása.

Bécsből telegrafálják a Bud. Tud.-nak: Tisza István deszignált magyar miniszterelnököt, aki ma reggel ide érkezett, délelőtt 10 órakor ő jelsége egy órahosszat tartó kihallgatáson fogadta. Gróf Tisza beszámolt megbízatása eredményéről s a parlamenti helyzetről és megtette a kabinet-alakítására vonatkozó javaslatát. Ő Felsője a jelentést kegyesen fogadta s a javaslatokat jóváhagyta. A legfelsőbb kizáratok a Khuen-kabinet felmentésére vonatkozókkal együtt a hivatalos lap keddi számában fognak megjelenni. Az új kabinet tagjai kedden Bécsben teszik le az esküt ő jelsége kezeibe, mire a Khuen-kabinetet fogadja a király bucsukihallgatáson. Még kedden este bemutatkozik gróf Tisza kabinetje a szabadelvű pártnak, szerdán pedig az országgyűlés két házának.

A véletlen temploma.

— A Magyarországi tárcája. —

Írta: Maurice Maeterlinck.

«Napországhban» való tartózkodásom egyik estéjét földünk titokzatos istenének áldoztam abban a pompás templomban, hogy kérdést intéztek hozzá. Áldoztam, mert borzasztó áldozat, ha a mennyei szépségű Földközi-tenger csillagos s holdstűtötte éjszakájáról lemondunk, hogy a monte-carlo-i templomban áldozunk a földi Istennek.

Sziklán emelkedik ez a templom, melyet a vakító fényű tenger és az ég vesz körül. Mesébe illő kert, melyben január közepén is a tavasz és nyár minden virága fejti ki pompáját, terül el udvara előtt. A narancsfa, valamennyi fa legszebb fája, a citromfa, a pálma, mimóza, a vidámság s a derű mosolygó jelképei sorakoznak itt egymás mellé. Királyi lépcsők vezetnek fel a templomba. Mintha ez a templom nem volna méltó a csodaszép környékhez, a smaragd zöld virányhoz, melyből kiemelkedni látszik, de méltó ahhoz az istenhez, melynek áldoznak benne s az eszméhez, mely itt tetet őt. Ez a szellem a fölcseperedett s gazdaggá lett lakáj dolyfősségére emlékeztet. Ha közelebről vizsgáljuk ezt a templomot, olyan impressziókat támad, mint mikor egy világkiállítás céljaira épített nyomoruságos s igénytelen csarnokában járunk, mely tudjuk, hogy nem sokáig fog állani.

Mintha a sors magasztos atyját befőttes gyümölcsökkel telt s cukros tornyocskákkal díszített cukrászboliba kényszerítették volna. De talán szántszándékkal költöztették ide a nevelésesség szellemét! Nem akarták elijeszteni a nagy embertömeget. Meg akarták győzni az embereket, hogy ott benn a legdusabb, legszeszélyesebb és legpajkosabb istenek egyike várja hivat, aki cukortrónon ül s akit éppenséggel nem szabad komolyan venni!

Amilyen a külseje, olyan a belseje is. A termek tágasak s a mindennapi pompával vannak felelőmárvá. A szerencse szolgálai, az unalmas és közönyös croupier-ek, mintha vasárnapi kiöltözödéskor kereskedősegek volnának. Ezek nem a papjai, csak a hivatalnokai a véletlennek. A ritusai és tárgyai ennek a kultusznak közönségesek: egynehány asztal, székek, a sima asztalalapon pergő elefántesontgolyók, sok kártya — ez itt minden. Egyébre nincs is szüksége annak a hatalomnak, mely az arcokon izzasztja a verejtéket.

Az asztalok körül nagy a tolongás. Mindenki magával hozza ide láthatatlan reményét határozatlan vagy meggyőződésteljes hitét, tragédiáját vagy komédiáját. Azt hiszem, ezen a helyen kerül össze leghasznontalanabbul a legtöbb idegerő, a legtöbb emberi szenvedély, melyet céltalanul fecsérelnek el. Ez az a hely, ahol kárba vész a sok isteni erő és anyag, mely másutt a szépség és szerelem varázsával hatna, ez az a komor

hely, ahol az emberi szellem virágai visszavonhatatlanul merülnek el a semmibe. Bűnös szemfényvesztés! Céltalan erő, mely nem is sejti mivé lesz, mire használtatik el, mint halotti árny kísért az asztalok felett s amely ott vibrál a hallgatás különös atmoszférájában.

Ebben az egészségtelen csendben csak a sorsvéprehajtók egyforma hangja hallatszik: «Faites votre jeu messieurs, faites votre jeu!» Hozzátok az áldozatot a láthatatlan földi Istennek! Egy-egy kéz nyul ki a tömegeből s egyszerre egy egész év munkadíját adja oda a biztató számnak. Mások, az éles szeműek, akik eshetőségre számítanak, egy darabig a játék-génusz szeszélyét tanulmányozzák, van, aki egészen a számokra bizza szerencséséjét.

Most felhangzik a második hivatás: «Rien ne vas plus» — az Isten szólni fog! Ebben a pillanatban a megfeszített agy gondolata előtt mintha minden ott forogna az asztalon: hullámzó gabonaföldek, melyeket a nap melege érlel, virágos mezők, erdők, a hold fényében fürdő kastélyok, egy kis kirakat egy félreeső utcában, a hivatalnokok ezrei, kik sötét irodák asztalai fölél hajolva görnyedve dolgoznak, földművesek, akik a mezőkön dolgoznak, a varrólányok sokasága, akik reggeltől napestig fáradnak, bányászok, kik nehéz munkában tengetik életüket, matrózok, a szerelem és dicsőség élvezői, fogság, gyárak, öröm, nyomor, igazságtalanság, emberelenség, irigység, gög, nélkülözések és a zokogás jaja! Mintha abba a sok aranyba mindez be volna olvasztva, arra a sok könnyű papírpénzre nyomva lenne. Ennek a sok aranyban, papírpénzben a legcsekély

Gróf Tisza ma délután 3 órakor visszatér Budapestre és még ma este megjelenik a szabad-
elvű pártkörben, hogy a kabinet tagjaival érint-
kezzenek.

Gróf Apponyi Albert lemondása.

Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke a következő levelet intézte Tallián Bélához, a képviselőház alelnökéhez abból az alkalomból, hogy elnöki állásáról lemondott:

Nagyméltóságú alelnök ur! A képviselőház elnöki tisztéről ezennel lemondok. Kérem, sziveskedjék a lemondásomat a Ház elé terjeszteni és azzal együtt mély hálám nyilvánítását azért az elnöző bizalomért, amellyel a Ház összes tagjai engem hivatalos működéseimben támogatni kegyesek voltak. Kiváló tisztelettel: gróf Apponyi Albert orsz. képviselő, a képviselőház elnöke. Budapest, 1903. október 30.

Az új kormány.

Ambár a hivatalos lap még nem közölte kinevezésüket, mégis immár befejezett tény, hogy kik tagjai az új kabinetnek. Gróf Tisza Istvának tegnap végleg sikerült az új kormány összeállítása és a tárcák elvállalására felkért politikusok tegnap délután öt órakor már tanácskozással is gyűltek össze a pénzügyminiszterium elfogadó termében. Tanácskozásuk befejezte után testületileg jelentek meg este hét órakor a szabadelvű pártkörben, ahol az egybegyűlt párttagok lelkes éljenzéssel fogadták őket. A Tisza kabinet tagjai között a Khuen-kormány két tagja és pedig Plósz Sándor igazság és Lukács László pénzügyminiszter foglal helyet, míg a többi tárcák gazdát cseréltek. Az új kormány végleges névsora a következő:

Miniszterelnök, belügy-
és a felség személye
körüli miniszter: Tisza István gróf.
Pénzügyminiszter: Lukács László.
Igazságügyminiszter: Plósz Sándor.
Vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter: Berzeviczy Albert.
Kereskedelemügyi mi-
niszter: Hieronymi Károly.
Földmívelési miniszter: Tallián Béla.
Honvédelmi miniszter: Nyiró Sándor.
Horvát miniszter: Cseh Ervin.

Az új kabinet tagjai közül kettő régi lévén, róluk újat nem mondhatunk, mindössze annyit,

hogy örömmel adunk kifejezést Plósz Sándornak a kabinetben való tovább maradása felett, mert mint már több ízben hangoztattuk, nemcsak egyéni szintéje, hanem szaktudása és ismert törvényalkotó képessége is feltétlen garanciát nyújtanak a tárcá helyes vezetését illetőleg. Az új tagokról pedig egyelőre határozott véleményt még nem mondhatunk és így kénytelenek vagyunk bírálatunkat addig fentartani, amíg működésük majd kellő alapot nyújt erre. A rendelkezésünkre álló adatok alapján mindössze életrajzokat adhatjuk, amelyeket a következőkben foglalunk össze:

Gróf Tisza István.

Magyarország tizenöt éven át volt miniszterelnökének, Tisza Kálmánnak a legidősebb fia, aki 1861 április 22-én született Budapesten és így jelenleg 43 éves. Tanulmányait a szülői háznál kezdte, Debrecenben érettségizett, Berlinben és Heidelbergban az egyetemet hallgatta, Budapesten pedig tudori oklevelet szerzett. A közigazgatási ismeretek szerzése végett a belügyi miniszterium szolgálatába állott. Később a megyei élet terén fejtett ki tevékenységet mint Bihar megye törvényhatóságának bizottsági tagja és 1886-ban a vizsakai kerületben képviselővé történt megválasztása folytán a politika terére lépett. Ez idő óta tagja a képviselőháznak és állandóan közigazgatási téren működött, mint több részvénytársaság igazgatója, amely állásairól az összerétegtelenségi törvény megalkotásakor leköszönt.

Nagybátyjától, gróf Tisza Lajostól nagyobb vagyonon kívül a grófságot is örökölte fivérével együtt, nőtül pedig saját unokanővérét, Tisza Honát bírja, aki édesanyja fivérének, Tisza Lászlónak a leánya.

Tallián Béla.

Az új földmívelésügyi miniszter, mint már tegnap közöltük, javakorabeli ember és 1851-ben a somogyi Szabás községben született. A pozsonyi jogakadémiának elvégzése után a közigazgatási pályára lépett 1873-ban és ez idő óta fokról-fokra emelkedve 1894-ben Csongrádmegye főispánja lett. Az 1896-iki országos választások alkalmával a törökkanizsai kerület képviselője lett és a Ház bizalma 1898-ban az alelnöki székbe ültette, amely minőségéből kifolyólag a király a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki őt 1901-ben.

Most, hogy a földmívelésügyi tárcá vezetésére vállalkozott, reményeket fűznek működéséhez, mert habár a gazdasági téren birt. képességeit nem ismerik, mégis a közigazgatási pályán való hosszú működéséből ítélve, méltán hihető, hogy alkalma volt a gazdasági kérdésekkel foglalkozni és a néppel történt gyakori érintkezései folytán ismeri azok

szükségeit. Új minőségében nagy feladat vár rá. A mezőgazdasági kérdések egész balmazata várja megoldását és a Darányi Ignác által kezdeményezett alkotások helyes befejezése. Nem tudjuk, hogy az új miniszter a gazdaságszolgálatot kívánja-e ismeri és kész-e azok teljesítésére, de a helyes elintézés és a siker biztosítása érdekében a magunk részéről kívánatosnak tartanánk ha munkatársul államtitkári minőségben olyan embert venne maga mellé, akinek eddigi működése is garanciát nyújtana az iránt, hogy a közel jövőben elintézésre kerülő, a gazdasági körökben nagyon közelről érintő fontos kérdések megoldása a mezőgazdasági érdekkörök megalapozásával találkozni.

Nyiró Sándor.

Az új honvédelmi miniszter Budapesten 1854-ben született. A bécs-új helyi katonai akadémia elvégzése után 1874-ben a 68-ik gyalogezredhez került, mint hadnagy. 1878-ban részt vett Bosznia és Hercegovina okkupálásában, majd elvégezvén a hadiiskolát, 1881-ben vezérkari tisztvé tevékenykedett ki. 1891-ben a 24-ik gyaloghadosztály vezérkari főnöke lett Przemiszlben s rövid hat hónap után őrnaggyá léptették elő. Ezen rangjában helyezték később a közös hadügyminiszteriumba, ahol mint katonai előadó működött. 1892-ben pedig a hadügyminiszter szárnysegédévé nevezték ki s mint ilyen, nagy szolgálatot tett miniszterének báró Bauer Nándornak, akinek a delegációkban az ott elhangzott magyar felszólalásokat német nyelvre tolmácsolta. 1896-ban a honvédséghez helyezték át alezredesi rangban a debreceni 3-dik gyalogezred parancsnoka gyanánt, egy évre rá pedig ezredessé nevezték ki. 1899-ben Budapestre helyezték és a Ludovika-Akadémia vezetésével bízták meg. Az itt kifejtett munkásságát és tevékenységét ő felsége a III. osztályú vaskorona-rend lovagkeresztjének adományozásával jutalmazta.

Jó katona, talpig magyar embernek ismerik, ritka kötelességtudás és puritánság fő jellemvonása. Hazafias érzelmeinek nem egyszer adott legexponáltabb állásában is kifejezést és legutóbb a Ludovika akadémia zászlószentelési ünnepén, 1901. május 8-án, amelyen ő felsége a király is részt vett, a jelenlévők általános bámulatára a katonáknál teljesen szokatlan szónoki hévvel és előadással, egy tűzröplattant, hazafias érzelmeiktől áthatott beszédben figyelmeztette az intézet növendékeit a haza iránt való kötelességükre.

lyebb mozgása észrevétlenül visszhangot ad a távolban, az utcákon, házakban s a mezőkön. Mintha egy pillanat alatt elpusztítanák a házat, melyben a szülők haltak el, kirántanák a nagyapó alól a családi széket, új gazdát adnának a falunak, bezárnák a műhelyeket, kivennék a gyermekek szájából a falatot, megsemmisítenének egy-egy életet s örökké egymáshoz fűznék az okozatok és hatások láncolatát. Ezeknek a távolba ható, fenyegető igazságoknak a szava a legkisebb mormolást sem idézi elő ezen a helyen. Csak a szemek tágulnak ki egy kissé, míg a kéz szorítva tartja a ceruzát. Egyetlen hangosabb szó, szokatlan mozdulat nem zavarja az összhangot. Itt folynak le az elfojtott küzdelmek, a hallgatásba burkolt tragédiák, a néma történetek, melyeket a csalóka léghör elnémit. A hazugság minden zajt eltompít...

*

A kis golyó gyorsan forog és ebben a pillanatban az jár az eszemben: mi mindent fog összezuzni a véletlen! Ez a véletlen megsemmisíti a mai szociális morál utolsó maradványát — a pénz értékét. A pénz értékét megsemmisíteni, hogy helyére egy magasabb ideál kerüljön, hatalmas munka volna, ám ez megsemmisíti ugyan, de nem ad érte semmit s ez szerintem a legnagyobb merénylet, melyet mai fejlődésünk ellen elkövetni lehet. A véletlen terheitől megtisztulva, komoly és méltó szimbólum a pénz, megtestestítője az emberi igyekezetnek és munkának. Ideális értelemben gyümölcse a kiérdemelt áldozatnak és becsületos

fáradozásnak. És itt nap-nap után kigunyolják, neveltségessé teszik ezt a szimbólumot. Egy kis tárgytól, mely annyira jelentéktelen, mint a gyermekjáték, nyeri minden jelentőségét.

És amikor elhagyjuk a palotát, ahol az arany szüntelenül gurul, azon csodálkozunk, hogy az élet halad a maga rendes kerékvágásában s rezignáltan nézzük azt az agg anyókat, aki mintha örök idők óta kínálgatná a mandolát, diót, narancsot egynéhány souért a vesztes vagy a nyertes játékosnak.

*

Amíg ezek a gondolatok futnak át agyamon, meglássítja körfutását az elefantontgolyó s mint egy rovar ugrál a mezőkön.

Hívjátok ezeket az asztalokhoz az összes tudósokat, bűvészeket, varázslókat, távolbálátókat, prófétákat, csodatevőket, matematikusokat s minden idők és országok zsenijeit; kérjétek meg őket, keressék meg tudásukban, lelkükben azt a számot, melynél a kis golyó futása véget ér, kérjétek meg őket, mondják meg előre ezt a számot, hívják segítségül isteneiket — minden fáradozásuk hiábavaló volna, megtörne ennél a kis talánytól, melynek megfejtését a pillanat elvégzi...

Ha egy felszárad óta, amióta a borzasztó kísérlet tart a mezőkön, egyetlen lény akadt volna, aki csak egyszer a jövő titkaiba bepillantott volna — a levegőbe repült volna a bank s a vállalkozás örök időkre megbukott volna. De ez a csodalény nem jelent meg s soha sem is fog megjelenni a bank asztalainál.

Valójában, ez a véletlen, úgy mint a játékosok értelmezik, egy nem létező isten. Hazugságot imádnak benne, mely mindegyiküknek más-más formában mutatkozik. Egyik szerint bizonyos számoknak hódol, szabályok után fut — véli a másik, igazságok szerint kering, okosodik a harmadik, csupán a banknak szolgál — tartja egy másik játékos. Különböző leg-
több játékos más és más — öntudatos vagy öntudatlan — illúzióval jön ide. Mindegyik azt képzei, hogy a véletlen bármily uton is neki fog kedvezni.

Ennek a kis golyónak pedig — melynek ítéletét aggóvá várják s melyre, úgy vélik, befolyással lehetnek, egyéb gondja van, mint az emberek örömeivel, nyomorával törődni. Harmincnyolcven másodpercenyi ideje van s ez alatt a törvényeknek s megfejtethetetlen problémáknak oly nagy sokaságát kell végrehajtani, amennyi az emberi elme tudatában, értelmében el sem férhet. A gravitáció, a dörzsölés, a levegő el-lentállása, a centritugális és centripetális erőknek törvényeit mind kielégíti ez a kis golyó. Nem engedtetett meg neki, hogy a futását befolyásoló törvények, erők közül csak egyet is számon kívül hagyjon.

Ha elérte célját, titokzatos munkát végzett, mint a hold, vagy a többi közönyös csillagok, melyek a végtelen azurban fenséges nyugalommal emelkednek feljebb és feljebb az ezüstesillogásu tenger felett. Ezt a munkát véletlennek nevezzük, mert nem tudjuk megérteni, nem tudunk neki más nevet adni...

Hieronymi Károly.

A kabinet új kereskedelmi minisztere sem a politikai pályán, sem pedig mint miniszter nem új ember, mert már 1875 óta tagja a képviselőháznak és ez idő óta államtitkár, majd az államszámvizsgáló elnöke, legutóbb pedig a Wekerle-kormány belügyi minisztere volt.

Az ultra merkantilisek táborából való és közgazdasági téren is nagy tevékenységet fejtett ki. A politika terén is a merev konzervativizmus hívei közé tartozik és eddigi működéséből csak annyit látunk, hogy a gazdasági téren a régi elveit követte. Mint az Agrárbank volt elnöke, a szőlőfelújítási kölcsönök kiadásában működött közre.

Berzeviczy Albert.

Az új közoktatásügyi miniszter sem új ember, mert szintén régebben tagja a parlamentnek és az egyházpolitikai javaslatok beterjesztése idejében gróf Csáky Albin közoktatásügyi miniszter államtitkárja volt. Az ószabadelvűek csoportjához tartozik és valószínű, Tisza István a régi hívet jutalmazta meg a közoktatásügyi tárca felajánlásával.

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi és 48-as párt tegnap este folytatta csütörtökön megszakított értekezletét.

Kossuth Ferenc elnök nyitotta meg az ülést és a jegyzőkönyv vezetésére Nessi Pált kérte fel.

Olay Lajos: Azt kívánja, hogy a párt most már határozzon jövő eljárásáról. A maga részéről kijelenti, hogy a végletekig menő harcnak a híve a katonai javaslatok ellen.

Kossuth Ferenc elnök: Felvilágosításul megjegyzi, hogy a párt ma nem határozhat, mert csekély számú párttag jelent meg. A határozathozatalra a párt minden egyes tagját külön meg fogja hívni.

Visontai Soma: A szabadelvű párti program két lényeges alkotórészből áll: ez egyik a nemzeti követelésekre vonatkozik, a másik pedig törvénymagyarozatot kíván statuálni. Mind a kettő a legélesebb bírálatot hívja ki. A függetlenségi pártnak álláspontját egyik sem közelíti meg.

Bakonyi Samu: A párt eljárásának megváltoztatására nem lát okot. Elismeri, hogy a katonai nevelés kérdésében van némi haladás, de a mértéke nem elég. Az igazságszolgáltatási ügyben sem elégit ki a program.

A kontingentálás kérdését rendkívül fontosnak tartja. Tisza fölfogása súlyos visszaesést jelez, mert ez az u oncmegajánlási jog kijátszása és a nemzeti erő egy nagy részének átjásztása a delegáció számára. A legnagyobb sérelem azonban a felségjog dolgában van és ez egymagában elegendő, hogy az egész program ellen a leghatározottabb állást foglaljon a párt.

Tóth János, a párt alelnöke: Erzi a helyzet komolyságát és ennek bevomása alatt teljes őszinteséggel mondja el nézetét. Helvesli, ha minél többen nyilatkoznak és iparkodnak a nemzetet fölvilágosítani. Rámutat arra, hogy 1867 óta egy párt vezeti az ország ügyeit és ennek a pártnak a mai napig az állami élet egyik legfontosabb ágában még csak programja sem volt. Most pedig, hogy kénytelen volt programot alkotni, előbb a király által parancsoltatta azt magára. A nemzet most már láthatja, hogy eddigelő minden kormányprogram nemzetellenes volt. A kilences bizottság programjának nyolcadik pontjában nagy visszaesést lát, mert az 1867. évi XII. törvénycikk nem intézkedik a nyelvről, ez pedig a nemzet nyelvét magyarozza abba bele. Tisza Istvánból a februári pátens és az októberi diploma szólt meg. Az osztrák kamarilla akaratá mindig az volt, hogy minden közös érdekű viszonyban Magyarország csak Ausztria jóváhagyásával intézkedhessen. Ugyanez volt tegnap és ma is gróf Tisza álláspontja. 1867 óta katonai téren nemzeti irányban semmit sem sikerült kivívni, most ez a legelső alkalom, hogy nagy eredményeket értünk el. Az első eredmény a katonai javaslatok visszavonása volt, a második most, hogy a kormánypárt kényszerült harminchétf év után programot csinálni. Ha ezt mind végrehajtják, amiként ezt mi követelni fogjuk, az óriási lépéssel viszi előre a mai hadsereget azon állapot felé, amelyben mi azt látni óhajtjuk. Követelni kell, hogy mindenki ismerje el, hogy ez a függetlenségi párt érdeme. A helyzetet úgy látja, hogy a nemzeti akarat szemközti került a király akaratával. Az a kérdés már most, hogy ilyen helyzetben van-e remény a győzelemre. Ha van remény, akkor nem lehet közöttünk senki, aki a küzdelmet gyengíteni akarná. De ha nincs remény, akkor a nemzetre kell bízni a választást. Csak hogy nem a mai választóközönségre. A küzdelmet tehát nem adja fel a párt, de hogy milyen irányt fog követni és minő eszközök-

ket fog használni, tegye a párt attól függővé, hogy a jövő kormány hajlandó-e a közszabadságok terén a népek szélesebb rétegeit az alkotmány sáncái közé felvenni. Ezt szegesse a párt az új kormány mellé. Követelje a párt a kormánytól a választói jog kiterjesztését, a census egyenlősítését, a kerületek kikerekítését, új broszúrákat, az iparos és munkásszótálynak a választók közé való fölvetését, bizonyos határidőig megvalósítani, hogy így a nemzet igazi akarata megnyilatkozzék.

Ha a kormány ezt megteszi, akkor ne akadályozza meg a párt rendkívüli eszközökkel az állami élet működését, mert az új követelés által alkalmat ad a párt egy tisztább nemzeti akarat megnyilvánítására. Ellenkező esetben a párt nincs abban a helyzetben, hogy a nemzetre appellálhasson, mert a mai választási rendszer útján nem fejeződik ki a nemzet akarat. Azt óhajtja tehát, hogy csak az előre bocsátott dolgok megtudása után határozzon a párt az elhatározás módjáról. (Élénk helyeslés.)

Bakonyi Samu felolvassa a beteg Rátkay László levelét, amelyben a harcot hirdeti.

Kossuth Ferenc elnök teljesen osztja Tóth János nézetét. Maga is gondolkozott rajta, csak azt nem tudja, hogy kivihető-e? Thaly eszméit is egész szívvel fölkarolja és mielőtt az ülést berekeszti, jelzi, hogy a párt értekezletét hétfőn délután öt órakor folytatja, határozatot azonban csak kedden hoz a párt.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Budapest, október 31.

Széchen nagykövet a királynál. Bécsből jelentik, hogy a király Széchen vatikáni osztrák-magyar nagykövetet tegnap magánkihallgatáson fogadta.

Röpirat az 1848. XX. törvénycikkről. «Az 1848: XX. törvénycikk a történelem világánál, ez a címe Ballagi Géza röpiratának, mely most hagyta el a sajtót. A protestánsok újabb időben sürűbben hangzottak abbeli kívánságukat, hogy az 1848: XX. törvénycikk végrehajtsék. Ezt a kívánságot pártolja Ballagi Géza is, ki a törvény végrehajtására vonatkozó törekvéseket mutatja be pragmatikus előadásban. A röpirat nem aktuális s így csak mint egy érdekes téma fejtegetésével foglalkozhatunk vele. A röpirat szerzője elmondja a nevezetes törvénycikk keletkezésének történetét s aztán a következő konkluziót vonja le. A protestánsok kulturharc felidézését nem kívánják s nem kívánják ez idő szerint a papi javak szekularizációját, sokkal fontosabbnak tartják a katolikus egyház közjogi kiváltságainak megszüntetését, illetőleg a protestánsok egyenrangú elbírálását. Az államnak kötelessége az eddigi megalázó alamizsnás rendszert megszüntetni s a törvényen alapuló követelmények teljes kielégítése. A mai viszonyok között a felekezeti harcokat felidézni veszélyes volna, ez a vélemény ma általános s így az 1848: XX. t.-c. végrehajtására vonatkozó sürgetést ma időszerűtlennek kell tekintenünk.

Pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt hétfőn délután öt órakor tartja meg legközelebbi értekezletét, határozatot azonban további parlamenti eljárásáról csak a keddi pártértekezleten hoz.

TÁVIRATOK.

Loubet római útja.

Páris, október 31. Néhány lap állítólag arról értesül, hogy Loubet elnök a kamara karácsonyi szüneti alkalmával valószínűleg december 23-ika körül Rómába fog utazni.

A marokkói felkelés.

Páris, okt. 31. Az algéri főkormányzó egy diszhéden mondott beszédében kijelentette, hogy elkerülhetetlenül szükséges a dél-oráni francia őrségeket úgy szervezni, hogy a Franciaországnak a marokkói szerződésben biztosított jogokat hatáson gyakorolhassák és a pusztító törzsek támadásait azonnal visszaverhessék anélkül, hogy az ott állomásozó csapatok parancsnokának előbb a kormányt értesítenie kelljen. Ezeket az intézkedéseket legközelebb létesítik.

Köln, okt. 31. A Kölnische Zeitung fezi levelezője Tangeren át e hó 24-éről a következőket táviratozza:

Ma a mecsetekben a déli főimádság közben a fshadiszállásról érkezett levelet olvasták fel, melyben a szultán elismeri, hogy egyelőre le kell mondania a felkelő törzsek leigázásáról és a beálló téllal abba kell hagynia a háborút. A hadseregnek messzebb keleten levő magva Udián át fogja elérni a legközelebbi algéri kikötőket és onnan francia hajókon fogják azt visszazállítani Tangerbe. Maga a szultán egész udvarával azonnal főkerekedett és reméli, hogy e hó 26-án Fezbe érkezik. A szultánnak a mór szultánok szokásaitól teljesen eltérő nyílt programja Fezben bámulatot keltett. Az elhamarkodott visszatérés és francia hajókon való csapatszállításra vonatkozó feltűnő megegyezés mindenesetre az emelkedő drágulás folytán hirtelen kiürült állampénztárban keresendő.

Az olasz kormányválság.

Róma, október 31. Giolitti a szélső baloldalt is meg akarja nyerni az új kormány támogatására s ennek következtében a radikálisok most már semmiképpen sem hajlandók a kabinetbe belépni. Sachi még ma tanácskozni fog ugyan Giolittivel, de megmarad elhatározása mellett.

A petroleum-kartell.

Bécs, október 31. Ma konferencia lesz a petroleumkartell megkötése céljából. Valószínű, hogy a kartell ma végleg létrejön.

Sztrájk.

Lille, okt. 31. Az armenitieres gyártulajdonosok és a munkások képviselői a kerületi elöljárók elnöklésével megkezdtek tárgyalásaikat, amelynek eredményeképpen bizonyos vitás pontokban megegyezés jött létre. Csak aziránt nem jött létre megegyezés, hogy az 1889-ik évi tarifa felemelése mely időponttól fogva történjék.

Macedonia pacifikációja.

Konstantinápoly, október 31. Drinápolyi konzuli jelentések szerint oda parancs érkezett a másodosztályú redifeknek a második hadtest területéről való hazabocsátására nézve.

NAPIHIREK.

Budapest, október 31.

— (A «Magyar Család».) A *Magyarság* politikai napilap szépirodalmi heti melléklete ma a következő tartalommal jelent meg:

Közlemények:

Halottak napján. (Költemény.) Marközy Béla. *Memento mori.*

Légy dtva. (Költemény.) Irta: Kacziány Géza.

Dal a kis Mariskáról. (Elbeszélés.) Irta: Pakots József.

Kiss Ernő honvédtábornok levelei.

Fadrusz János. (Emlékezés.) Irta: Iván Ede.

A kölcsön. (Elbeszélés.) Irta: Alfréd Capus. *Gyermekszobából.*

Innen-Onnan.

Képeink:

Halottak napja.

Fadrusz János.

Kolozsvári Mátyás-szobor.

— (Időjárás) Az északnyugoti és déli depressziók közé magas nyomás hatolt az Alpekkig. Keleten pedig magas maradt a levegőnyomás. Európában az idő enyhe; nyugoti felében sok helyütt esős volt; keleti felében pedig száraz. Hazánkban az idő enyhe s tulnyomóan száraz volt: kevés eső északon és délnyugaton esett.

Jóslat:

Enyhe idő várható az ország nyugoti felében helyenkint esővel.

Hőmérséklet: + 15-1 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Csávossy Béla udvari tanácsos, a képviselőház háznagya, ki néhány napig gyengélkedett, ma este a Minden-szenti ünnepekre csávosi birtokára utazik. — Erzsébet királyi hercegnő, férjezett Lichtenstein hercegné ma Budapestre érkezett és a Hungária-fogadóba szállt meg.

— (Jrsébet Amália főhercegnő) — mint székesfehérvári tudósítónk írja — a napokban fogadta gróf Cziráky Antalt és feleségét. Gróf Cziráky diszmagyarban jelent meg a főhercegnőnél, aki hosszabb ideig igen kedvesen társalgott főúri vendégeivel. Ugyancsak a napokban tett látogatást a főhercegnő asszonyánál gróf Zichy Jenőné két leányával és gróf Zichy Rafael feleségével, Pallavicini grófnővel.

— (Újszülött főhercegnő.) Mária Krisztina főhercegnő. Péter Ferdinánd neje. mint Bécsből jelentik, tegnap reggel Linzben szerencsésen leánygyermeket szült.

— (A svéd király Abbáziában.) Oszkár svéd király január közepén Abbáziába érkezik s a tél legnagyobb részét ott fogja tölteni. A svéd király abbáziai tartózkodása idején egy svéd-norvég hajóraj fog a Quarneróban horgonyozni.

— (Tüntetés az Egyetemen.) A nemzetközi szocializmus terjedése az egyetemen tegnap botrányos incidenssel érte el tetőpontját. Ami tegnap Négvessy tanár órája alatt történt, az nem pillanatnyi hatás eredménye. hanem természetes következménye annak az agitációnak, ami már hónapok óta folyik az egyetem folyosóin.

Több egyetemi hallgató a folyosókon már régóta igyekezett terjesztetni a szocialista elveket, miközben sem vallást, sem hazát nem kímélve hallatlan vádakat szórnak a mai magyar társadalom ősi hagyományaira. Az egyetem falain csak úgy hemzsegek az efféle felírások: «Eljen a nemzetközi szocialdemokrácia!» «Eljen az anarchia!» «Eljen a közársaság!» «Le a vallással!» «El kell törölni a hit tudományi kart!» s hasonló jelszavak, melyek közt haza- és vallásnyalás épp annyi van, mint felség sértés. Nem egyszer provokált ez az agitáció összerúkkaszt a hazafias keresztény ifjúság és a nemzetközi szocialista ifjak közt, miért is a rektor ismételtelen erőlyesen megtiltotta, hogy a folyosókat egvesek acitáló beszédek tartására használják fel s ez által az előadásokat zavarják. A rektor intelmeinek hatása az lett, hogy a folyosókon a lázító beszédek ugyan elmaradtak, de az ifjúság szocialista része mozgalmát bevitte a tanterembe. Négvessy stílusvakorlataira, melyeket pénteken szokta megtartani. Itt hangzottak el, hogy a magyarnak sohasem volt vallása, sem Istene, hogy a kucukok Rákóczi kivéve mind istentelenek voltak stb. Leginkább koncentráldódtak azonban elveik abban a költeményben, melyet egyik elvtársuk, *Belopoloczy* lh. három hete olvasott fel s melynek bírálata tegnap kellett volna felolvasni, egy másik hallgatónak, *Schöner* Ferenc bh.-nak. Az a hír, hogy a költeményt, amelyben a legélesebben érezték magukat megsérve a keresztény ifjak nemzeti és vallásos érzésükben, a bíráló el akarja ítélni, nagyszámu hallgatókat vonzott az előadásra mindkét részről. Azonban alighogy a bíráló belekapott bírálatainak felolvasásába, melyben kifejezést adott ama csodálkozásának is, hogy a professzor ily telforgató eszmék terjesztését megengedi a tanteremben, a szocialisták óriási zajban törték ki és már-már attól lehetett félni, hogy tettelegességre kerül a dolog, miért is a tanár Schönertől megvonta a szót s óriási zaj közepette távozott a teremből. A legelképzhetőbb igazságtalanságban vonult ki ekkor mindkét tábor a folyosóra, hol a szocialisták féktetlen kiabálások közt akarták folytatni a harcot, de a keresztény ifjak azon elhőkelt szándékkal, hogy a magyar egyetemet meg fogják tisztítani a nemzetköziség és vallástalanság salakjától, csakhamar otthagyták a folyosót. Az incidens előreláthatólag még nagy hullámokat fog verni az egyetemen.

— (A wiesbadeni császárlátogatás.) Berlinből jelentő tudósítónk telefonon, hogy a német császári udvarhoz értesítés jött Darmstadtól, mely közli, hogy a cárné is jelen lesz a wiesbadeni találkozónál. A Berliner Tageblatt értesülése szerint a német császárné nem kíséri el a császárt Wiesbadenbe.

— (Mormonapostol Temesvárott.) A temesvári rendőrség, mint levelezőnk jelenti, napok óta figyelemmel kíséri Frank *Pingree* mormon apostol üzemait, aki azért jött Amerikából, hogy híveket szeressen a kivándorlásra hajló emberek között. Tegnap sikerült meglepni egy gyűlést, melyben a mormon-terítők éppen lelkesen magyarázták szektájának az előnyeit. A rendőrségre idézték, ahol elrendelték letartóztatását. Okmányain kívül nagy csomó készpénzt találtak nála. A vizsgálatot folytatják.

— (A görög király kitüntetése) Az angol admirális tudomásra hozza, hogy György görög királyt kinevezték a brit hajóhad disztengernagygyá.

— (Halottak napja.) Hétfőn lesz halottak napja. Egy napra elcsendesednek az ádáz küzdelmek, egy napra beborít mindent fátyolával a borongó emlékezet, a holtakra való szomorú visszaemlékezés. Egy napra itt hagyjuk a jelent minden sivárságával, ott hagyjuk a jövőt minden bizonytalanságával, rózsás reményeivel, mert megdönti minden hitünket, megdönti reményeinket a megváltozhatatlan mulandóság dermesztő tudata. Bűszke sirkesztek, bedőltek fejfék intenek bennünket a memento mori-ra s mi félelemmel borulunk le a halál nagysága előtt, semmisségünk lesújtó tudatában. Memento mori! — te vagy örök pontja az ember tragédiájának. Annak a fenséges tragédiájának, melynek neve: élet s melynek örökké küzdő hőse az ember; annak a tragédiájának, melynek hőse csak küzd, de mindig elbukik, kinem juthat győzelemre soha, mert pályája kezdetén, élete delén, dicsősége teljében, vagy gyászos bukásában egyaránt ott függ feje felett Damokles kardjaként a memento mori! . . . Nem a Damokles kardja, nem a kicsinyes félelemnek mottója az, hogy: emlékezzünk meg a halálról, hanem az enyhülés, a vigasztalás. Felelem, vigasztal bennünket az a tudat, hogy hatalomnak, gazdagságnak, dicsőségnek, fénynek csak úgy vége lesz egykoron, mint a nyomornak, kinnak és szenvedésnek. Hiába igazságtalan az élet, hiába oszt kegyeket ennek, terhelet amannak, hiába cáolja meg lépten-nyomon, hogy porból letünk, porrá leszünk megintlen: megjön az egyenlőség a halálban. Legyen áldott a Teremtő neve, aki úgy alkotta az emberi szívet, hogy az képtelen hinni az örök elmulásban. Nem hisz a szív örök enyészében: érzi, sejt, hogy muló csupán maga az anyag. Az emberi szem, bár látja a halál pusztító hatalmát, a lélek feljugg diadalmasan, mert érzi, hogy feltámad, érzi, hogy feltámad az ige, az eszme. Es halottak napján, mikor mindent beborít fátyolával a borongó emlékezet, a holtakra való szomorú visszaemlékezés, mikor lelkünk ott hagyja a jelent minden sivárságával, ott hagyja a jövőt minden bizonytalanságával, rózsás reményeivel — nem dönti meg hitünket, nem rombolja le reményeinket a megváltozhatatlan mulandóság dermesztő tudata. Kedveseinket hulló könyeinken át beragyog lelkünkbe a vigasztaló szívárvány, hogy van élet még a siron túl is, új virág fakad a romokon: az eszme ujjaszületésének, a lélek feltámadásának örökzöld virága . . .

— (Ezer hold a leleieknek) *Hódmezővásárhelyről* jelentik: A püspöki uradalom lelei birtokán divó gazdasági rendszer szerint a leleiek feles földet nem kapnak. Lelén pedig nagyon sok földnélküli dolgos kéz van, melyek eddig csupán a napszám-munkával voltak kénytelenek beérni, mert szegénységük miatt földet árendálni képtelenek. *Kurusa* József bíró megszívlelte a szegény zsellérek nem irigylésre méltó helyzetét és augusztus havában fölkereste gróf *Károlyi* Erzsébet vásárhelyi uradalmának főintézőségét s a szegény leleiek részére feles földet kérelmezett. Kérélmé meghallgatásra talált, mert október 28-án a grófi uradalom főintézősége Lelére kiszállt és ezer kat. hold földet tíz holdas parcellákban, a Lelével közvetlen határos batidai pusztából feles haszonra a lelei zsellérek között kiosztott s velük a szerződést igen méltányos feltételek mellett meg is kötötte.

— (Nagy vadászatok Fesztetich Tasziló grófnál.) Keszthelyről írják: *Fesztetich* Tasziló gróf keszthelyi uradalma nagy vadászatot rendezett tegnap és ma. A vadászaton jelen voltak *Hohenlohe* Gottfried herceg, *Goluchowski* Agenor gróf külügyminiszter, *Andrássy* Géza gróf, *Andrássy* Tivadar gróf, *Esterházy* Miklós Mór gróf, *Khewenhütter* Rudolf nagykövét, *Széchenyi* Tibor gróf, *Fürstenberg* Károly herceg, a házigazda és fia, *György* gróf. A vadászatok Vöröcön és a keszthelyi meleggáti remiszben voltak. Terítékre került 2300 darab vad, melyből 1800 fácán.

— (Eljegyzés.) Október 25-én tartotta eljegyzését ifj. *Kállay* András, *Kállay* András Szabolcs megye volt főispánjának és nagybirtokosnak fia *Gencsy* Mártával. *Gencsy* Sámuel nagybirtokos kedves leányával Ujfehértón.

— (Galicin herceg merénylői.) A napokban megirtuk, hogy Galicin orosz herceg ellen merényletet követtek el. Most az orosz távirati ügynökség jelenti Tifliszből, hogy a hír a valóságnak megfelel és hogy a herceg ellen elkövetett merénylet tettesei alacsony származású örmények.

— (Angol prédikációt) tartanak vasárnap, november 1-én délelőtt fél tizenkét órákor a holdutcai templomban.

— (Csalás hamis megrendeléssel.) *Velzer* Kálmán és fia váci lisztkereskedő cég tegnap telefonon kérte a pesti hengermalmot, hogy egy vagon lisztet küldjön számára Vácra, a megrendelő levelet postán fogják elküldeni. A malom azt telefonálta vissza, hogy megrendelőjének kérelmét, már alig egy órája teljesítették, mert a kezük közt levő megrendelő levél alapján a vagon lisztet kocsira rakták, amely már el is távozott. Így kiderült, hogy valaki a megrendelő levél meghamisításával csalást követett el. A megkísérelt malom igazgatósága rögtön detektíveket kért, hogy kiderítsék, merre vitték a több ezer korona értékű lisztet. A detektívek kocsiba ültek s a lisztet feltárszekerezték utolérték a Károly-köruton. Nyomában haladtak, míg a Dohány-utcában a társzekér meg nem állt. Itt éppen egy üzlet előtt le akarták rakni, midőn a rendőrség emberei jelentkeztek s letartóztatták *Abel* Kálmán bukott kereskedőt, ki a csalást a megrendelő levél és a bélyegzők hamisításával elkövette. A rendőrség most azt kutatja, hogy *Abel* hasonló csalásokat más fővárosi és vidéki cégek kárára nem követett-e el?

— (Közművelődési Egyesület a Délvidéken.) A Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület december 8-án tartja meg fényes ünnepségek között Szegeden alakuló közgyűlését. A közgyűlésen, amely ünnepe lesz a Délvidék magyarságának, képviselve lesz a kormány, a vármegyék, városok törvényhatóságai, az irodalmi és egyéb más országos egyesületek és testületek. Itt említjük meg, hogy ujabban beléptek a hatalmasan fejlődő kulturegyesületbe *Németh* József kolozsvári fölszentelt püspök ezer koronával, Sváb Károly és Falk Miksa dr. főrendiházi tarok 200—200 koronával, továbbá *Gränzenstein* Béla és *Zselinszky* Mihály államtitkárok. *Brazay* Kálmán országos képviselő szintén 200 koronával lépett be az új kulturegyesületbe.

— (Gyászrovat.) *Zelenka* Pálné szül. *Balogh* Lenke Miskolcon, folyó évi október hó 29-én, élte hatvanadik, házasságának harmincnegyedik évében elhunyt.

— (Kereskedő ifjak táncestélye.) A Kereskedő Ifjak Társulata ez idei mulatságainak sorozatát november hó 7-én, hangversenyyel egybekötött táncestélylyel nyitja meg. A hangversenyen *Balla* Miklós fogja előadni költeményeit, ezenkívül *Kósa* Zsigmond tárogató kísérettel szaval. *Balogh* Kálmán és *Papp* Ilonka vigjátékokt adnak elő.

— (Mommesen halódása) Berlinből táviratozzák, hogy *Mommesen* egész éjszaka eszméletlenül feküdt. A család és az orvosok minden pillanatban várták a katasztrófát. Hasztalan alkalmazták az orvosok injekciókat, a nagy beteg tudós nem tért magához eddigéig. A világ minden részéből tömegesen érkeznek a táviratok, amelyekben a tudósvilág, társulatok, egyetemek és akadémiák tudakozódnak *Mommesen* állapotáról.

— (Hévíz-fürdő új bérlője.) Keszthelyről írják: A Keszthely mellett levő híres Hévíz-fürdő bérlését, mely a kontinens legnagyobb viztartalmu gyógyfürdője, a pályázók közül *Reischl* Vencel keszthelyi sörgyáros nyerte el évi 30 000 korona bérért. A szerződés szerint az első tíz évben köteles 300.000 koronát befektetni, a régi rozszant fürdőbódék helyett új fürdőházat emelni, gyógytermet építeni, fásítani. Az eddig meglehetősen elhanyagolt, csodahatású fürdőt modern színvonalra emelik s ekként hazánk egyik legjelentékenyebb fürdői között foglal helyet.

— (A nyomor áldozatai.) Tegnap este, mint megirtuk, *Kovács* Károly asztalos-segéd feleségét, *Meleg* Agnest, három apró gyermekével szengázmérgezés tünete között eszméletlenül találták *Hajcsár*-ut 35. számú lakásán. A kis Károly még az éjszaka meghalt. A többi a Rókus-kórházba vitték, ahol a 4 éves János és az 5 éves Agnes ma reggel meghalt. Az anya állapota is súlyos.

— (A zeurnalisztika köréből.) A következő nyilatkozatot vettük: Tudatom, hogy az *Uj Lap* szerkesztőségéből ma kiléptem, a felelős szerkesztőségét a mai nappal leteszem, ellenben tovább is a *Magyar Allam* kötelékében maradok. Dr. *Sziklay* János.

— (A zempléni főispán balesete.) Hadik Béla gróf főispán, mint *Sátoraljaiújhegyről* jelentik, hivatalos körútja alkalmából tegnap este kocsin tért haza a városba. Utközben a kocsi belefordult egy árokba s a főispán oly szerencsétlenül esett ki, hogy kifecskült a karját. A baleset híre nagy részvétet keltett.

— (Iparunk fejlődése.) Nem is kell oly nagyon megerősítenünk memoriánkat, hogy visszaemlékezzünk ama időre, midőn ipartermékeink tekintetében teljesen a külföldre voltunk utalva. De ez főképp a női divatcikkék terén volt észlelhető s hogy hölgyeink nagy elismeréssel viseltettek a bécsi termékek iránt, az nem csupán elfogultságnak tulajdonítható, hanem annak, hogy iparunk — sajnos — huzamos ideig nem vehette fel a versenyt a külfölddel, de az utóbbi évtizedekben — hála érte fővárosunk élelmes kereskedőinek — a női divat terén nagy haladás észlelhető. Hogy többek közt csak egyet említsünk, a női gyászruha-terméket, amelyekre sokszor hirtelen van szükségünk, azelőtt kénytelenek voltak hölgyeink Bécsből rendelni, hogy egy megfélemlőt kapjanak, míg most e téren Bécsnél is vetekedhetünk. Nem hagyhatjuk telemelés nélkül, hogy e téren kiváló érdemei vannak Horváth és Halász, fővárosunk e régi hírneves cégének, melynek a külföld mintájára most újonnan berendezett és bővített helyiségei a Váci-utca és Zsibárus-utca sarkán általános feltűnést keltenek. Vajha minden iparágunk ily szakavatott kezében volna, akkor nem kellene vezércikket ícsérelni a magyar ipar érdekében.

— (Lopások.) Az utóbbi időben egy fiatal huszonöt éves ember furfangos módon követ el lopásokat. A legutóbb Bódi Balog Frigyes bankhivatalnokhoz állított be és kereste a házigazdát. Megelőzőleg azonban kileste, hogy Bódi mikor távozik hazulról. Amikor azt a választ kapta, hogy a gazda nincs otthon, engedelmet kért, hogy pár sor írást hagyjon hátra. Bevezették az ebédőbe, ahol mintegy öt percig időzött. A házbeliék távozása után vették észre, hogy kétszáz koronát érő ezüstnemű elveszett az ebédőlőből, amit valószínűleg az ismeretlen lopott el. — Jaszovszky Béla dobozkészítő Amazon-utca 14. számú lakását és Rohrer Ferenc magánhivatalnok Erdő-utca 12. számú lakását tolvajkulccsal felnyitották és több értékes holmit elloptak. — Az éjszaka az Aquincum és Ó-Buda távirdeépülete között levő távirdehuzalokat valaki ellopta. A huzalok 100 méter 4 mm., 100 méter 3 mm. és 200 méter 2 mm. vastagságúak, bronzból készültek. — Gyurcsék László géplakatos zsebéből Turkeve és Budapest között a vonaton kilopták a bőrpénztárcáját, amelyben hetsszáznegyven korona volt.

— (Halálos szerencsétlenség vadászaton.) Mazedburgból táviratozzák lanunknak, hogy Franz Ottó földbirtokost szarvasvadászatban agyonlőtte a jászágigazgatója. A szerencsétlenség úgy történt, hogy Franz Ottó helyet változtatott, a jászágigazgató pedig a sűrűségben a megmozgatott bozót közé lőtt. A szerencsétlenség híreire többen siettek a haldoklóhoz, akitől térdén állva kért bocsánatot a ketségbeesett jászágigazgató. Franz Ottó megnyugtatta a siránkozókat, hogy nem okozza őt haláláért.

— (Megszökött börtényáros.) Wolko Vladimir lipótzentmiklósi börtényáros harmincezer korona adósság hátrahagyásával megszökött. Azt hiszik, hogy Amerikába hajózott. Érdekes, hogy Wolkonak szabályszerűen kiállított utlevele volt, de még érdekesebb, hogy szökése előtt telemes összegű kölcsönökkel látta el magát.

— (Női gyászruhák.) Gyászeseitek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruha-készítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és aljhossza.

x Feleségem két évig beteg volt és miután 6 hétig viselte az On kettős villamos delejes keresztjét R. B. 86967 sz. teljesen egészséges lett, rheumája és asthmája végleg megszűnt, miért is nem tudok eléggé hálás lenni az On egyszerű találmányáért. Ismételt ezer köszönet. Teljes tisztelettel Klinka János (Angern). — Ezen levelet a villamos delejes gyógykereszt R. B. 86967 sz. feltalálójára Müller Alber ur (Budapest, V., Kálmán-u. 18/H. sz.) kapta.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét a *Record* műintézetnek lapunk mai számában megjelent hirdetésére egyuttal melegen ajánljuk az intézetet a közönség pártfogásába, hol művészies kivitelű képek nagyon olcsó árban készülnek.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét *Predmorszky Józsefnek* lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

Statisztika a magyar gyárakról.

Budapest, október 31.

A kereskedelemügyi miniszter kiadásában megjelent „Az 1901. évben a magyar korona országában főnállott gyárak üzemi és munkás-statisztikája.” A 30 ivre terjedő kötet, a munka alapját képező statisztikai adatgyűjtés ismertetésén és az adatgyűjtés főbb eredményeit tárgyaló szöveges részen kívül, a statisztikai táblázatok hosszú sorában mutatja be a magyar gyárak érdekes üzemi és munkás-statisztikai adatait, mindenütt az ipar főbb csoportjai s ezeken belül a gyáripar egyes ágai szerint való részletezéssel.

Az általánosabb érdekű adatok közül kiemeljük a következőket:

A magyar gyárak és gyári jellegű ipartelepek száma az 1901. évi szeptember hó végén 2642 volt, amely számból 2480 (93.9 százalék) az anyaországban, 162 (6.1 százalék) pedig Horvát-Szlavonországokban működött. Az 1898. évi termelési statisztika 2364 gyártelepet mutatott ki, minéltozva a 3 évi gyarapodás, a kedvezőtlen gazdasági helyzet mellett is, 278 gyári vállalatot tesz. Ez a gyarapodás részben újabb alapításokra, részben pedig egyes kisipari vállalatoknak a természetes fejlődés folytán a gyáripar körébe való emelkedésre vezethető vissza. Különösen szép gyarapodást (48 ipartelep) tüntet fel a *textilipari csoport*, mely iparcsoport telepeinek igen jelentékeny számbeli növekedése első sorban az állami iparfejlesztés érdeme.

A 2642 ipartelep közül 1247 egyéni cégek, 744 közkereseti és betéti társaságok, 508 részvénytársaságok, 21 szövetkezetek, 91 az állam, 31 pedig egyéb birtokosok tulajdonában volt. 2419 gyárat (91.6 százalék) maga a tulajdonosa, 223 telepet (8.4 százalék) pedig bérlő tartott üzemben. Az 508 részvénytársasági telep közül az adatgyűjtés 445-nek befektetési tőkét tudta megállapítani, mely egvüttvére 3944 millió koronát tesz, úgy hogy a részvénytársasági befektetés a magyar gyáriparban mind az 508 telepnél a 400 millió koronát jelentékeny mértékben meghaladja. A fővétel a részvénytársasági telepek közt több olyant talált, amely az 5. sőt a 10 millió koronát meghaladó tőkebefektetéssel folytatja üzemét.

A 2642 magyar gyár összes alkalmazottainak száma az 1901. évi szeptember hó végén 259.464 személyt tett. A legtöbb alkalmazottat (54 ezer) az élelmiszer- és élvezeti iparok csoportja foglalkoztatta, de igen szépszámu alkalmazottnak (43 ezer) adtak kenyeret a gépgyártási és villamossági iparok, továbbá a vas- és fémiparok (37 ezer) a textiliparban foglalkozók száma is meghaladja a 20 ezeret. A munka 33 olvan telepről számolt be, amely 1000-nél is több alkalmazottat foglalkoztatott.

A két nem részvételének arányát tekintve azt látjuk, hogy a női nem alkalmaztatásának számaránya egész gyáriparunkban 23.86 százalékot tett, vagyis a 239.958 munkás között 57.259 nő volt. A női munkások alkalmazása tekintetében is a *textilipar* az elsőség, amennyiben ezen ipari csoport összes munkásainak 66.54 százaléka, tehát jóval több mint fele nő.

A munkálat beszámol arról is, hogy a gyáripar alkalmazottai milyen díjazásban részesültek. Az ide vonatkozó adatok szerint *gyáriparunk tisztviselőinek* összes fizetése az 1900 évben 249 millió koronát tett, améhez hozzáadva a *művezők* 7.6 millió koronára rugó évi illetményét, a gyáripar évi fizetéssel díjazott alkalmazottainak összes illetményei a 32 millió koronát meghaladták.

A gyári munkások heti keresményének nagysága végső összesítésben a következő volt:

A hetibérek nagysága.	A munkások száma.
10 koronánál kevesebb	74.556
10—14 korona	53.597
14—20 »	49.423
20—30 »	34.355
30—40 »	11.165
40—50 »	3.738
50—60 »	1.119
60 koronánál több	520
Béret nem kapott (tanoncok)	1.555
A hetibér ismeretlen (otthon dolgozók)	9.930

A munka megemlékezik a gyárakban szokásos *munkás jöletli intézmény* kről is. Az alkalmazottak gyermekeinek, részben munkásaiknak oktatására néhány gyár iskolákat is tart fenn. 64 gyártelepen összesen 69 népiskolát állítottak fel, amelyekben összesen 8.287 gyermek tanult.

Adatokat találunk a munkában a betegsegélyzésre és a baleset ellen való biztosításra. A betegsegélyzés eléggé elterjedt, amennyiben a pénztári tagok száma 221.222 volt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Werböczy szobra.** A képzőművészeti tanács Forster Gyula elnöklésével ülést tartott. Az ülésen az elnök megható szavakkal emlékezett meg *Fadrusz János* haláláról, aki a tanácsnak is kiváló tagja volt s mint zseniális invenciójú művész e téren is nagyon jelentős szerepet játszott. A tanács elhatározta, hogy emlékéit jegyzőkönyvben örökíti meg és özvegyéhez részvételelet intéz. A tanács azután *Donáth Gyulának* Werböczy István emlékéit vizsgálta meg. A szobor egyike a tiz királyszobornak és a tanács tagjai sikerültnek tartják. A nagy józást állva, balját a törvénykönyvben nyugtatva ábrázolja. Régi magyar birói talár finom redőzetben hull le vállairól. A tanács tagjai egyhangulag elfogadták a szép alkotást.

* **Az iparművészeti társulat két pályázata.** Az iparművészeti társulat a kereskedelmi miniszter által rendelkezésre bocsátott alaptól a következő két pályázatot hirdeti: I. Terveztessék kovácsolt fémből (vas, sárgaréz, bronz stb.) előállítható és gáz-, villamos- vagy petroleum-világításra való lámpa, ugymint sirlámpa, függő-, álló-, falba erősíthető karos lámpa stb. Az első díj 300, a második díj 200 korona. — II. Terveztessenek burorvasalások és pedig teljes készletek, ugymint kulcspajzs, pántok, forgó, fiókra való fogantyú s hozzá illő kulcs. Első díj 200, második 100 korona. — Csak magyar állampolgár pályázhat s a pályaműveket február hó 5-én déli 12 óráig kell benyújtani a társulat titkári hivatalában. A társulat valamennyi pályaművet három napig kiállítja az iparművészeti muzeumban.

* **Filharmonia.** A II. filharmoniai hangverseny szerdán, november hó 4-én este 7 és fél órakor lesz a *Viadóban* Kerner István vezénylete alatt Heermann Hugó hegedűművész közreműködésével. Műs ra: 1. Händel nyitány (D-dur, először); 2. Szerény „Szerenád” vonós zenekarra (kézirat, először); 3. Strauss Rik. Hegedűverseny; 4. Csajkovszky V. szimónia.

* **A csodagyermek.** Bohózat 3 felvonásban. Irták: Gavault és Charvay. Bemutatóra került a Vígyszínházban tegnap este.

Egy fiatal, bájos asszonyka férjhez megy nálánál háromszor idősebb férjhez, aki vagy tiz milliónak az ura. Rövid házasság után elhal a férj s most az asszonykára várna a nagy örökség, — igen ám, ha meg volna a végrendelet! A francia törvénykönyvnek van egy pontja, mely szerint a férj halála után tiz hónapon belül született gyermek törvényes örököse a vagyonnak. Erre azonban remény nincs — se örökös, se végrendelet s a vagyon már-már kisiklik a fiatal özvegy kezéből s Gueret az elhunyt szülővárosa tulajdonába megy át, amely, hogy valami módon ki ne játszzák s el ne essék a millióktól, kurátort küld a fiatal asszony erkölcsének ellenőrzésére. A szemfüles kurátort ki akarja játszani Croche (Hegedűs) az asszony építő-vállalkozója, aki maga is sápot akar huzni a tiz millió örökségéből. Erre azonban nincs szükség, mert végül előkerül a végrendelet s az asszonyka felesége lesz egy ifjunak, aki szerelmes belé s aki Croche kombinációjában is nagy szerepet játszott. Ez nagyjában a darab meséje. Megpróbáltuk a meséből elhagyni azokat a részeket, amelyek erkölcsstelen voltuknál fogva jóízű lap hasábjaira nem valók s amelyeknek nyilvánosságát egyedül a Vígyszínház szankcionálta nálunk. Nem vitatjuk el a darab irodalmi értékét sem s ha sokat, de nagyon sokat törőlnének azokból az apergeuekből, melyek finom adagokban szolgálják fel a legszemenszedettebb cochonnériákat s helyettük kis módosítással vizjátéki motívumokat illesztenének be, egy nagyon is jóízű vigjáték kerülhetett volna ki a nagy disznólkodásból. A darab nivója nem súlyed a bohóckodások lehetetlen helyzetű s lehetetlen kómikumu izléstelenségéig, valami természetesebb, az életigazságok humorához közel járó jókedv az alaptónusa a „Csodagyermek”-nek s azokat a megbotránkozató jeleneteket sem erőszakolják ki szerzők a vaskos kacaj kedvéért, egyszerűbb s refinement nélküli technikával pergetik le, Van azonkívül egy erkölcsi momentum is a darabnak: az özvegyen maradt asszonyka erkölcsi tisztaságát megőrzi, sőt talán akkor is meg tudná őrizni, ha erkölcsösségének ezt

a felfogását a tíz millió elvesztése kockáztatná. Ez nem a léhalelkű parisienne asszony típusa, ki előtt a házasságtörés napirenden való szórakozás, ennek az asszonynak van erkölcsi tartalma s a körülötte mozgó alakok sem szenvednek teljes moral insanityben. Apróbb erkölcsi bűnösök, — akik kirugják maguk alól a morált — a tíz millióból rájuk eshető előnyök kedvéért.

Az előadás a legjobbak közül való volt. *Varsányi, Góth, Hegedűs, Székely* művészi kvalitásaik legjavát vitték színpadra. Kisebb szerepeikben kiegészítették a főszereplők játékkészletét: *Haraszthy, Gazi, Fenyősi, Tanay, Vendrei, Topolczai* és *Kész Rózi*.

* A Király-színház ügye. A rendőrfőkapitány szombaton hozott végzésében a Király-színháznak nem adta meg az engedelmet. A színház igazgatója a főkapitány határozata ellen fölébegett s a *belügyminiszter* tegnap az engedelmet megadta. Miután azonban a színházban nem tarthatták meg a záporpróbát és a tűzbiztonsági vizsgálatot, az igazgató a mára hirdett megvitást *elhalasztotta*. A Király-színház november hatodikán, *pénteken* nyílik meg a Huszka-Martos-féle „Aranyvirág” című operett előadásával. Az előre váltott jegyek érvényesek maradnak.

* Nepszínház. Annvi küzködés után, ugylátszik, végre megtalálta a Nepszínház igazgatója az idejére is kasszadarabját. A *Vándorlegény* című háromfelvonásos operette tegnap esti bemutató előadásának képe után ítélve, alaposnak mutatkozik az a feltevés, hogy a színház az idei évadja pénzügyi szempontból a lehető legjobb eredménnyel fog záródni a *„Vándorlegény”*-vel. Nem a szöveg, hanem a zene az, amely a darab sikerét biztosítja.

A szövegírók, *West* és *Schnitzer* urak meséje ugyanis ha nem is éppen gyöngé, de nem is nagyon mulattató és különösen erősen osztrák, vagy jobban mondva bécsi sajátosságánál fogva a mi viszonyainkban nem igen illeszthető be. A bécsi tipikus alakok egyike, a vándorlegény, akinek *Straubinger* a neve (Kovács) viszi a darabot. Vándorlása közben ellopja iratait egy katonaszökevény, aki ez okmányok segítségével alkalmazást kap. Szerencsére nála vannak még rég elhalt, száztiz évet élt, nagyatyjának okmányai és egy eróművész zábeszélésére saját nagyapjának maszkját ölti magára és így mutogatja magát a kóbor bohóc társasággal, jó pénzért, illetve holondítja a világot. A vándor komédiás társulat egy kisebb hercegség székhelyére ér, ahol éppen akkor tartja ünnepies bevonulását a fejedelem. A herceg, akinek az a rossz szokása van, hogy minden elébe kerülő hajadonba bele szeret, szerelemre gyul a társulat Okuli nevű *„vöd leányába”*, aki azonban régen, perces leány korában az *„átnagyapapa”* ideálja volt. A hercegnő feltékenységből férjhez akarja adni a leányt, *Straubinger* azonban egy dallal megismerteti magát és a leány inkább a száztiz éves aggasztánt, mint a hercegnő által kijelölt fiatal kertészlegényt választja jövendőbelijének. A herceg örül már előre, hogy tervezett szerelmi kalandja az öreg férj mellett jobban fog sikerülni és sietve adja meg beleegyezését a házassághoz, sőt gazdag hozományt is rendel az új párnak adni. Persze később kiderül, hogy az *aggastyán* tulajdonképpen a fiatal vándorlegény és így a herceg nem tehet mást, mint hogy szégyenkezve visszavonul.

Ehhez a meséhez írta meg *Eysler* Odön, egy újabb kiadású *„Strauss”* azt az *„echt weanerisch”* zenét, melynek azonban megbocsátjuk, hogy bécsi, mert minden taktusából csak úgy bugyog a fülbe-mászó, enyelgő dallam. A legkedvesebb keringők-polkák, bordalok és indulók egész halmazát vonultatja fel a szerző, úgy hogy a közönség alig bír betelni velük és nem egy énekszám volt az, amelyet háromszor is meg kellett ismételn. A zsufolásig megtelt nézőtér különben rendkívüli tanszó kedvé-

ben volt tegnap és a szereplőket számtalanszor hívta ki, akiknek még a vasfűgőny kis ajtajánál is többször kellett szorongva hajlongniok. De rá is szolgáltak a kitüntetés minden nemére, mert a darab tegnapi sikerének nagy része őket illeti.

Hegyi Aranka, aki a herceg szerepében tulajdonképpen a Nepszínház új *immoristáját* helyettesítette, tegnap este ismét bebizonyította, hogy az ének-művészetben finomságát, a játék terén pedig előkelőségét és bájoságát illetőleg, ma is versenyen kívül áll. A vadleány szerepében *Komlóssy* Emma nagy énektelenségével olyan sikert aratott, aminőben operette szubrettjeink közül csak *Komáromy* Marikának volt része a Nepszínházban. Játéka is dicséretes volt, de egy kissé túl temperamentumos és ha egy keveset engedni fog szertelenségéből, akkor benne megtalálta a Nepszínház azt a primadonnát, akit oly régen keres. *Kovács* Mihály a címszerepben egészen jó alakítást produkált. Az aggasztán szerepéből nagy bravúrral csapott át a fiatalos tartásba és viszont. Játéka és dalai nagy hatást keltettek és ámbár sokan félték, hogy e különös egyéniségre szabott szerepben — *Bécsben* ugyanis *Girardi* adta — nem fog megfelelni, mégis megmutatta, hogy a versenyt bátran felveheti a bécsi kollégával. A többi szerepben *Kovácsy* Sarolta, *Solymosi*, *Rédei* Szidi és *Kiss* Mihály működtek a siker érdekében közre. *Kiss* visszatetsző volt *Rédei* kisasszony klakkja, amely annyira tulbuzgón működött, hogy a pártatlan közönség erős pisszegését idézte elő. A díszletek és jelmezek igen lényesek voltak és látszott, hogy az igazgató nem sajnálta a költségeket, mert a darabot a legszebb kiállításban hozta színre.

* A déi vidéki színházválasztmánya a napokban Zomborban ülést tartott. Napirenden volt *Balla Kálmán* színházigazgatóval a szerződésnek két évre való megkötése. *Balla Kálmán* panaszt emelt, hogy csak igen nehezen tudja magát fenntartani. *Latino* Pál főispán hosszasan referált a színházigazgató panaszára. Fejtette, hogy a Délvidéken milyen fontos kulturmissziót van hivatva teljesíteni a színház, amiért is a legmesszebbmenő támogatást helyezte kérésébe. Ugyanígy értelemben nyilatkoztak *Pogány* és *Dellimanic* főispánok. A választmány, miután *Balla Kálmán* társulatával meg van elégedve, beleegyezést elhatározta, hogy *Balla Kálmánnal* a szerződést két évre megkötö.

* Színházi műsorok: *Magyar királyi Operaház*. Hétfőn: Nincs előadás. — Kedden: A denevér. — Szerdán: Nincs előadás. — Csütörtökön: A bajazzók. Művészfurang. — Pénteken: Nincs előadás. — Szombaton: Bánk bán. (Erkel Ferenc születésének évfordulója.) — Vasárnap: A köd-király. A csavargó és a királyleány. Velencei karnevál.

Vigszínház. Hétfőn: A csodagyermek. — Kedden: A csodagyermek. — Szerdán: A csodagyermek. — Csütörtökön: A csodagyermek. — Pénteken: A csodagyermek. — Szombaton: A csodagyermek. — Vasárnap délután: Dr. Nebántsvirág. Este: A csodagyermek.

Urania. Hétfőn: Berlini élet. — Kedden: Az éjtéli nap országa (először). — Szerdán: Az éjtéli nap országa. Csütörtökön: Az éjtéli nap országa. — Pénteken: Az éjtéli nap országa. — Szombaton: Az éjtéli nap országa.

SPORT.

× A pardubitz nagy akadályverseny. Pardubitzban holnap tartják a szokásos késő őszi akadályverseny-meetinget, melynek főeseménye a Nagy akadályverseny lesz. E futamban valószínűleg a következők vesznek részt:

<i>Jour fix</i>	Rosack
<i>Roll</i>	Scholz
<i>Magyarád</i>	Fe-es
<i>Netti</i>	gr. Kinsky Zdenkó
<i>Dossier</i>	Horacek
<i>Mystery</i>	Healy
<i>Chorazy</i>	Slinn
<i>Násznagy</i>	Fürst

Az esélyek kiszámítása itt felette nehéz, mert a

nehéz pardubitz pályá ugyancsak próbára teszi a lovak ugróképességét és kitartását. Mi *Magyarádban* és *Roll*-ban bizunk leginkább *Mystery* előtt.

× A mai labdarugó mérkőzések. Labdarugó egyjeteink a mai napra a következő mérkőzéseket tűzték ki:

B. T. K. II. — M. U. E. II. Millennáris pálya, délelőtti 10 óra.

M. F. K. — 33-as F. K. Millennáris pálya, délután háromnegyed 2 órakor.

B. T. K. — M. U. E. Millennáris pálya, délután 3 órakor.

M. T. K. — Postás. Margit-sziget, délután 3 óra.

F. T. K. — M. A. K. Soroksári-uti pálya, délután 3 órakor.

× Rekord-kísérlet. A Magyar Athletikai Klub ma november 1-én délután a szigeti pályán rekord-kísérletet tart. A rekordkísérlet a Postások — Testgyakorlók matchének halftimeje alatt fog megtörténni, még pedig *Mozó* Béla a 100 yardos, *Wetzel* György pedig az egynegyed angol mértékes gát-rekordot kísérel megjavítani.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

= Wolf képviselő válópöre. Az országos törvényszék Bécsben — mint tudósítónk telefonon jelenté — ma hozta meg ítéletét *Wolf* Károly képviselőnek nagy port felvert válópörében. A törvényszék véglegesen elváltatta a feleket, még pedig mindkettejüknek hibájából.

= A szalkai mandátum. Az ipolyszalkai választás ellen beadott petíció tárgyalása befejeztetve, a kir. Kuria ma kihirdette, hogy határozatát f. évi november 2-án, hétfőn délelőtti fogja kihirdetni.

= A somali expedíció és báró Bánffy Dezső. Ismeretes az az expedíció, amelyet őt esztendővel ezelőtt *Inger* Szolimán, másként *Singer* Salamon volt közös hadseregbeli főhadnagy vezetett Szomaliba, báró Bánffy Dezső akkori miniszterelnök állítólagos pártfogása mellett. Az országfoglalás azonban kudarcra végződött. A vezetők annak tudták be a balsikert, hogy a kormány nem tett eleget velük szemben elvállalt kötelezettségének. *Inger* Szolimán mindazonáltal nem horgatta az ügyet, mert kimélni akarta a kormányt a kellemetlenségtől, a csapat egyik tagja azonban, névszerint *Redjeb* Mohamed két évvel ezelőtt kártérítési pört indított báró Bánffy Dezső, valamint a magyar kincstár ellen 272 592 korona erejéig, mert szerinte a vállalkozás, amely elnyelte a vagyonát, azért hiúsult meg, minthogy báró Bánffy Dezső nem részesítette azt a határozottan megígért s így kötelező politikai támogatásban. A pör során báró Bánffy Dezső a követelést légből kapottnak jelentette ki s tagadása vette, mintha *Inger* Szolimánt valaha látta volna. Az expedícióról tud ugyan, de csak hallomásból, hivatalos tudomása sohasem volt róla.

A felperes kérelmére dr. Jászoly Mihály bíró tegnap hallgatta ki *Inger* Szolimánt, aki a minap lett ismét magyar állampolgárrá. A kihallgatás csaknem ötnegyed órahosszat tartott s ennek során *Inger* határozottan kijelentette, hogy az expedíció báró Bánffy Dezső biztatására, tudtával és beleegyezésével, sőt a kormány támogatásával indult utnak. Elmondta, hogy ő maga vezette *Redjeb* Mohamedet báró Bánffy Dezsőhöz, majd báró Dániel Ernőhöz a kereskedelmi miniszteriumba, ahol 45.000 frankot utalványoztak az expedíció támogatására. Legközelebb még több tanút fognak kihallgatni, köztük báró Dániel Ernő volt kereskedelmi minisztert és *Kilényi* Hugó miniszteri tanácsost.

= Hazai általános kereskedelmi ügynökség. Az Eötvös-utca 23/B) számú házban nyitott fenti cím alatt ifj. Nagy Károly ügynök egy irodát, amelyben kilenc büntárs segítségével hatvanhat embert tizenötezer korona erejéig károsított meg. A büntársak névsora a következő: *Frangousse* Kázmér, *Szentpéteri* József, *Zmolka* Endre, *Nagy* Béla, *Barabás* Lajos, *Jancsó* Károly, *Bolba* Henrik, *Rohrer* Károly, *Krausz* Mihály, *Gold* Mór és *Gyiraszin* Zoltán. A fővádló ellen hatvan, a többiek ellen 2—20 vádat emeltek, mindmegannyi csalás miatt, mert a hiszékeny kliensektől kisebb-nagyobb összegeket csaltak ki. A törvényszék ifj. Nagy Károlyt négy évi börtönre és 650 korona pénzbüntetésre, *Frangousse* Kázmért 10 havi börtönre, *Szentpéteri* 4 havi fogházra, *Nagy* Bélát 2 havi fogházra, *Barabást* egy évi börtönre, *Jancsót* négy havi fogházra, *Bolbát* hat havi

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb használat. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: *Lux* Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. *Egger* Leó, Váci körút 17., *Török* József, Király-utca és *Andrássy*-ut, *Kertschmaroff* A., Nepszínházzal szemben, *Fodor* J. Sas-drogueria, *Kerpesi*-ut, *Gara* és *Roib*, *József*-körút 74., *Fodor* M. Áton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., *Moinar* és *Moser*, *Koronaherceg*-u., *Neruda* Nándor, *Kossuth* Lajos-utca, *Szécsi* Lajos, *Andrássy*-ut 78., *Reiner* és *Tárta*, Buda II., Fő-utca 12.

fogházra, Szmolkát 3 havi fogházra ítélte: azonkívül elítélte még az összes cinkosokat nagyobb pénzbírságra is. Gyiraszint és Goldot a törvényszék felmentette. A tábla helyben hagyta ezt az ítéletet azzal a különbséggel, hogy Nagy Béla vádlott büntetését hat hónapi fogházra emelte fel. A kir. Kuria III. büntető tanácsa ma Nagy Sándor előadásában a semmiségi panaszok elutasításával helyben hagyta a táblai ítéletet.

— **A zálogcédula.** Alig van nap, hogy a törvényszék ne foglalkozna zálogjegycsalásokkal. Horváth Géza és Stauber Ernő új módját találták ki az új fajta becsapásnak. Megszólították a pályaudvar felé törekvőket s azon a címen, hogy haza akarnak utazni, de nincs pénzük, előleget kértek teljes értékűen, de szerintük nagy értékű zálogcédulákra. Mascher Rikárd bécsi és Lustig Bernát bajai kereskedők feljelentés folytán, a rendőrség kipuhította a két zálogjegy-gseftelőt s a törvényszék őket egyenként hét hónapi börtönre ítélte csalás büntetésért. A királyi ítélet tábla ma felmentette mindkét vádlottat, kimondván, hogy a vádbeli cselekmény nem tekintendő esalásnak.

NYILTTÉR. *)

Vérgyógyítás.

Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, sziv-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levele válaszol

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógy módja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovattalatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A nép téli munkája. Érdekes és sokatmondó jelentések folytak be a földművelésügyi miniszteriumba arról, hogy mely községekben a házi- és népiparnak mely ága van kultiválva. Az ország 38 vármegyéjében *nesszőfonással*, 20 vármegyéjében *sás- és gyékényfonással*, 25 vármegyéjében *seprűkötéssel*, 22 vármegyéjében *szaimafonással* foglalkoznak. Tekintve, hogy csak kosárárukból egy millió korona értékűnél többet külföldről hozunk be, ha ezt az importot mezőgazdasági háziiparunk termékeiből tudnánk pótolni, itt nagy fellendülés következhetne be. A háziipari előmunkások száma az 50 ezert meghaladja, tehát jelentékeny feladat, hogy e foglalkoztatásra váró munkásköznek munkát tudjunk adni s készítményeiknek piacot biztosítsunk. A kereskedelmi kamarának Darányi subvenciói lehetővé tették, hogy e szociális szempontból nagy horderejű kérdésben fokozott tevékenységet fejthessenek ki.

Cukorhírek. A magyar cukorgyárak szövetsége, mint Bécsből jelentik, egyik trieszti hajós-céggel szerződést kötött, melyben a magyar cukorgyárak kötelezik magukat, hogy az 1903—1904. évi kampanyban 500.000 métermázsa cukrot szállítsanak a hajósvállalattal *Fiumén át az angol kikötőkhöz.* Az osztrákok sehogysem akarnak belenyugodni abba a sursaxba, melyet az osztrák cukornak, ha magyar területre hozzák, a brüsszeli egyezmény értelmében meg kell fizetnie. Ujabbán az osztrák cukorgyárosok szövetségének *brünni* fiókja s a felső-ausztriai tartománygyűlés hozott határozatot a sursax ellen.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza eikelt 25.000 métermázsa 2 és fél fillér magasabb áron.

Késsáruüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 600 mm. 81 k. 8.00 korona, 160 mm. 80.5 k. 8.00 korona, 3000 mm. 80 k. 8.05 korona, 400 mm. 80 k. 8.05 korona, 4000 mm. 80 k. 8.025 korona, 100 mm. 80 k. 7.90 korona, 500 mm. 80 k. 7.925 korona, 100 mm. 79 k. 7.85 korona, 200 mm. 79 k. 7.85 korona, 100 mm. 76 k. 7.60 korona.

Pestvidéki: 200 mm. 81 k. 7.97 korona, 200 mm. 80 k. 7.92 korona, 400 mm. 80.5 k. 8.—korona, 120 mm. 80 k. 7.90 korona, 200 mm. 80 k. 7.90 korona, 200 mm. 79.5 k. 7.90 korona, 2000 mm. 77 k. 7.60 korona, 100 mm. 77 k. 7.60 korona, 400 mm. 76.5 k. 7.60 korona, 100 mm. 76 k. 7.60 korona.

Bácskai: 1000 mm. 77.2 k. 7.80 korona, 950 mm. 76 k. 7.52 korona.

Babati: 2500 mm. 77 k. 7.70 korona.

D.-Bácskai: 1330 mm. 76.5 k. 7.875 korona.

Szanádi: 4700 mm. 78 k. 7.60 korona.

Arpa: 100 mm. 5.60 korona.

Érték-tőzsde.

A belpolitikai helyzet kedvező megítélése és magasabb külföldi jegyzések alapján az iránvzat ma mindvégig szilárd maradt s az összes értékek jóval magasabb áron kerültek forgalomba. A járadékpiac szintén szilárd volt.

Az előtőzsdén jegyeztek			
Osztrák hitel	673.50	674.50	674.50
Magyar hitel	740.—	740.—	739.50
4% koronajáradék	98.40	98.40	—
Leszámitolóbank	462.50	461.—	461.—
Jelzálogbank részv.	522.—	522.50	—
Rimamurányi	480.—	480.—	480.—
Allamvasut	671.50	671.50	671.50
Városi villamos	327.—	327.—	326.—
Budapesti Közuti	615.—	619.—	619.50

A déli tőzsdén zárultak			
Osztrák hitelrészvény	676.50	—	—
Magyar hitelrészv.	741.50	—	—
4% koronajáradék	98.50	—	—
Leszámitolóbank	461.—	—	—
Jelzálogbank részv.	522.—	—	—
Rimamurányi	480.—	—	—
Allamvasut	673.25	—	—
Városi villamos	326.—	—	—
Budapesti Közuti	620.—	—	—

REGÉNY-CSARNOK.

Félszázad előtt.

(Korrajzok.)

Írta: Magyar Gyula.

Azokkal kijutott a nagy udvarra, onnét a boltíves kapu alá, ahol két sorában éppen fegyverben állt az őrség. Senki sem vette észre, ismerte föl. Kijutott a szabadba. Rettenetes hideg téli hajnal volt. A lengyel herceg egy percig tétozva állt meg. De most hová? ... Tudta, hogy néhány perc múlva észreveszik szökését s akkor, ha elfogják, vége van. Megindult a Duna felé, gyorsan, szaladó léptekkel.

Azon a tájon, ahol most az új országház pompás palotája van, egy félig nyitott, de odébb már teljesen fődött csatorna torkollott a Dunába. benne az akkori Pest minden szennye, sara. A nagy hidegben melegen gőzölgött ki ez a levezető üreg s a lengyel herceg egy pillanatnyi gondolkodás után leereszkedett abba. A szennyes víz majd deréig ért, de legalább jó meleg volt. Itt nem lehet megfagyni. Alig helyezkedett el Woronieczky, öt perc múlva hallotta már a vészlővéseket, melyek jelezték, hogy valaki megszökött az Újépületből. Az a valaki ő volt. Hallotta a rohanó katonacsapatok káromkodását, amint összekutatnak mindent az akkor még pusztá téren. Undok patkányok, a szenny vizének férgi mászkáltak testén, de ő meg nem mozdult. Az egyik fölmászott rá s megharapta a karját. Lerázta magáról minden sziszzenés nélkül. Így mult el a nap s jött a csendes este, azután az éj, mely szerencsére nem volt holdas, csillagos. A lengyel herceg kijött rejtekéből s neki indult a már befagyott Dunának. A jég még nem volt elég erős s gyakran roskadozott lába

alatt. Valahogy mégis átjutott s éjfél lehetett, hogy csonttá fagyva, reá talált arra a kis budai hentes-házra, mely a Figyelmessy Anna férjéé volt. Csöndesen megkopogtatta az ablakot, amikor kiszólt egy női hang:

— Kit keres itt?

— Az üldözöttek őrangyalát.

Az ajtó megnyílt s Woronieczky herceget bevezették egy hátulsó, meleg szobába, ahol össze-roygott. Három hónapig feküdt ott hagymázban, amikor egyszer fölébredt s megcsókolta őrangyala kezét s meg tudta nevezni magát.

— Én vagyok a második Woronieczky, akit halálra ítéltek az osztrák.

A budapesti szentterenc-rendiek szerzetében még most is él egy áldozár, aki emlékezik reá, hogy Figyelmessy Anna bement a zárdába és arra kérte a kvárdiánt, hogy buzaszentelő napján az ő unokaöccse hadd vigye a hivek előtt, az egyházszoigák, a minisztránsook ingébe öltözve a keresztet. A kvárdián beleesvezett a kérésbe s azon a buzaszentelő napon Woronieczky herceg vitte a keresztet s buzgón énekelt, amint a város végén elhaladt az akkor mindenütt levő katonasereg előtt:

«Áldd meg országunkat,

Mi magyar hazánkat,

Vezéreljed jóra,

A mi királyunkat».

Azután nem is jött vissza többé a buzaszentelő-
lökkel. Valahol elpusztult, ahol szabadságért
foltt a népek vére.

Nemsokára Woronieczky szökése után Scherer auditor ur magához hívatta a felső-eörsi borház gazdáját s vállatára vette. Mindeneke előtt tudtára adta, hogy Noszlopy Gáspárt már föl-akasztották s ha netán tagadna vagy nem valana be mindent töredelmesen, hát reá is az a sors vár. E felső-eörsi borház gazdája keménynyaku ember volt s mindössze csak onnyit mondott:

— Hát akasztatok föl!

A fiatal auditor arca elborult. Hányszor hallotta már ezt a dacos szót visszavágni:

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvénytársaság
a szab. osztr.-magyar
államvasuttársaság resicai mezőgaz-
dasági gépgyárának vezérigynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacél ekefej. Páncélacél-kormány-
lemez. Magasított acélekefej. Porvédő kerekek. Acél
□ gerendely.

Tiszta acélanyag saját hámorainkból.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Kérjük árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Rövidített leveleim:

„AGRARIA“ Bpest V., Váci-ut 2.

Sürgőnycim:

„AGRARIA“ Budapest.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövegmellényekben. Mértékszerűen megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZINHÁZAK.
Vasárnap, 1903. október hó 1-én.

M. kir. Operaház.
Requiem.
Magánhangok-vegyes énekkarra- és zenekarra, 2 szakaszban. Irta: Verdi József. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.
Gélután fél helyárrakkal:
«A dolovai nábob lánya.»
Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc. Kezdeté fél 3 órakor.

Clemenceau.
Színmű 5 felv. Irta: Ifj. Duman. Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.
Délután mérsékelt helyárrakkal:
A molnár és gyermeke.
Népies dráma 5 felvonásban. Irta: Dr. Raupach. Kezdeté fél 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:
A vándorlegény.
Nagy operette 3 felvonásban. Irta: West és Schnitzer. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.
Délután mérsékelt helyárrakkal:
Molnár és gyermeke.
Népi dráma 5 felvonásban. Irta: Dr. Raupach. Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárrakkal:
A csodagyermek.
Böhözát 3 felvonásban. Irta: Gavault és Charvay. Kezdeté fél 8 órakor.

Schoffola Ernő A ruggyantanyártás meghonosítója
Budapest, VI., Andrásy-utca 2.
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. szám.
Igazgatóság: Leitner és Keleti.

II órakor! II órakor!

A jövődő Palesztina.
Parodisztikus bohózat. Irta Caprice.

Ezt megelőzi:
9 1/2 órakor! 9 1/2 órakor!

A postamester ur.
Bohózat. Irta postatiszt.

A remek téliertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.
Nappali pénztár: délelőtt 9-11-ig, délután: 3-6-ig.

Törlesztéses készpénz-kölcsön.
Aki földbirtokára törlesztéses készpénzkölcsönt akar felvenni, forduljon egész bizalommal a

Földhitel közvetítő vállalat-hoz
Budapest, VIII., Rákóczi-utca 2. sz.

100 korona után félévkenkénti törlesztés-kamatokkal együtt jelenleg: 65 évre 2-25 kor., 50 évre 2-41 kor., 40 évre 2-90 kor., 30 évre 3-23 kor., 20 évre 3-95 kor. Beküldendő: Kataszteri bírtokív és telekkönyvi kivonat. Előleg nem kívánatik. Adós tartozását bármikor visszafizetheti. Az intézet nem mondhat fel. Convertálások bélyegmentesek. Prospektus és levélbeli felvilágosítás ingyen. Vidéki képviselők felvételnek.

Malátacakes
minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea és erőtáplálék. Egy nagy doboz 2 kor.; egy kis doboz 50 fillér.

Malátalikör
tisztá malátakivonattal készült erősítő és adító likör. A likörök királya. 1 palack 2.30 korona.

Maláta-keserű
tisztá malátakivonattal és a leghathatósabb gyögyerővegyesekből készült paratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő. Egy palack 2.30 K.

Maláta-brandy
tisztá malátából készült erős férfilítal. Kitűnő élénkítő és frissítő hatású fogva nélkülözhetetlen minden túleröltöttség után. Egy palack 3.75. 2.- és 0.95 K.

Maláta-rum 158
valódi jamaikai rummal és tiszta malátával készült. Teához a legjobb rum. 1 palack *** 2.30 K. ** 2.10 K. * 1.80 korona.

Malátakivonat-cukorka
tisztá malátakivonattal készült leghathatósabb szorító, köhögés, rekedtség és hurutos bántalom ellen.

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.
Kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben.
O'ra, a hol még nem kapható, 6 koronától kezdve bérmentve szállítja a „Szent Anna malátakészítmény-vállalat” Kis-Velencén.

!! Központi szőnyegtelep vezet !!

Csakis Múzeum-körút 39. sz.,
a Múzeum-kerttel szemben.

Az ősi idény beálltával raktárunkat a legmagasabb igényeknek megfelelően, **duzzan fűszerboltok** és ezáltal **alkerült** eddigi áraitunkat még alacsonyabbra redukálni. Egy összecsuksukható vaságy 2-részes matracsal, 1 szőnyeg-utazási ággyal, 5 méter tütő, 1 fűtőhálóval csak 9 frt. 1 ábrak (2 szarm) szőnyegszőnyeg 1 frt 15 kr. 2 ággy. 1 asztalterítő, összesen 2 frt 50 kr. Fűtőszőnyegek 13 krtól följebb. Ebéd-, háló- és szalonszőnyegek, különféle minőség és minden nagyságban, **rendkívül olcsón.** Tull-stórok (applikált) 4 krtól följebb. **Kombinált,** saját fölügyelet alatt készült **posztó és plüss** asztal- és ágyterítők, függönyök, a legújabb színek és legújabb öszeállításban, még eddig **nem létezett árakon.**

Fölhívás az összes intézetek, hivatalok, szállodák, vendéglők és kávé-sokhoz. Mielőtt az ősi bevasárlásukat **pokrőcökben** (szobák bevonására, ablakvédőnek és léguzam elhárítására) eszközölnék, kérem szives látogatásukat a **minőség és árak** tájékozása céljából. **Sima** (zöld, bordó) **pokrőc,** 120 cm. széles, méterje 1 frt 40 kr. Nagy előny vidéki vevőknek: 100 frtos vételnél egyes fogatom, 200 frtos vételnél kettős fogatu gumnikereklüm áll teljes napon a vevő rendelkezésére. 164

Epekőbajosok
számára többszörösen kipróbált biztos hatású tea kapható nálam. Felhívom a fájalmuktól megszabadulni óhajtó szenvedőket, hogy teám kipróbálása végett engem meglátogatni sziveskedjenek. Bárkinek rendelkezésére állok. Ezen tea Magyarországon még sehol sem kapható. Kelen K., Budapest, Király-utca 10. szám. 1787

Brázay-féle sósorszesz.
Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

178 Pénzt, sok pénzt,
havonként 1000 koronáig korehet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.
Küldje be címét F. 956. jelleg alatti a következő címre: Annoncen-Abtheilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstr.

SINGER
varrógépek
s karikahajós gépek a legutányosabb ár és legkedvezőbb feltételek mellett, jótállással az 1889 óta fenálló cégnél

Löwinger József
Budapest, VII. k., Erzsébet-körút 19. sz. a. vehetők. — Minden géphez díjmentesen egy az összes államokban szabadalmazott műhímszőkészlék. Hímszőrrel és mintával adatik. 1806
Varrógépügynökök fölvetetnek. Árjegyzék ingyen.

„Herkules”
Brauns Rudolf-féle dresdeni «Acélszélturnbinagyár» törv. védett eredeti gyártmánya. Évek óta fényesen kipróbált

költség nélküli üzemerő
vizzsállításra, villamos világításra, gépek hajtására mezőgazdasági, ipari és bányászati telepeken. — Prospektusokkal, fölvilágosítással, költségvetésekkel, tervekkel stb. készségesen és ingyen szolgál

Dr. Dietrich Sándor
BUDAPEST, 202
Akadémia-utca 14. sz.

Osztálysorsjegyeket a XIV. játékhoz vegyünk **Schwartz Izidor** váltóüzletében.
Budapest, IV., Váci-utca 10., ott lettek már feleinek 100.000 kor., 80.000 kor., 70.000 kor., 40.000 kor. stb. más lönyeremények kizelve. **Huzás már november 19. és 20-án.**

A sorsjegyek árai: 1/3-ad 1 korona 50 fillér, 1/4-ed 3 korona, 1/2 6 korona, 1/1 12 korona.

A „HARISNYAKIRÁLY” budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám, a Elismert legjobb harisnyák.
Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó ár a

A legnagyobb és kiválóan szerencsés osztálysorsjáték-üzlet naptára.

Mikor van születésnapom? Mindenki kísérelje meg szerencsésjét a születésnapja mellé jegyzett számmal.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 108359	1 109686	1 108362	1 25320	1 6432	1 6428	1 83559	1 24282	1 108364	1 83605	1 81168	1 83521
2 39678	2 83568	2 39681	2 81115	2 83690	2 109337	2 100312	2 94527	2 39700	2 105305	2 105322	2 80003
3 83017	3 105330	3 83070	3 34167	3 100390	3 39696	3 100364	3 58378	3 109368	3 83525	3 83133	3 94528
4 105344	4 58381	4 105347	4 24367	4 71836	4 83635	4 82022	4 26213	4 107356	4 55306	4 91781	4 22521
5 34151	5 83505	5 34154	5 94531	5 107274	5 105325	5 28896	5 66154	5 40472	5 91797	5 108367	5 44362
6 83342	6 59541	6 83479	6 34165	6 83539	6 40452	6 96431	6 66152	6 105308	6 108370	6 66170	6 83644
7 108354	7 105335	7 108357	7 94532	7 96618	7 92717	7 91791	7 59581	7 108373	7 83603	7 109603	7 4685
8 55346	8 83231	8 56304	8 25311	8 100341	8 105340	8 83410	8 94533	8 83571	8 107346	8 107377	8 94529
9 83233	9 39684	9 83293	9 34157	9 81231	9 21141	9 105316	9 70883	9 105303	9 81135	9 43630	9 109769
10 24201	10 108360	10 25310	10 66157	10 26253	10 83595	10 6429	10 34166	10 83516	10 105320	10 105311	10 44344
11 105349	11 39679	11 108352	11 29626	11 95297	11 100392	11 109338	11 59509	11 44309	11 83032	11 92652	11 34168
12 109676	12 83049	12 109699	12 66156	12 66171	12 71843	12 39697	12 59550	12 91782	12 91779	12 83613	12 73008
13 83566	13 105345	13 83577	13 34156	13 83350	13 107279	13 83642	13 6453	13 108368	13 108365	13 105306	13 94534
14 105328	14 34152	14 105331	14 26221	14 105313	14 83542	14 105326	14 91794	14 83584	14 66168	14 83528	14 24240
15 57097	15 83378	15 58391	15 66155	15 6426	15 96988	15 40455	15 96434	15 107336	15 109371	15 55319	15 83195
16 83485	16 108355	16 83510	16 34154	16 107396	16 100342	16 92797	16 91792	16 80971	16 107363	16 105301	16 109759
17 59527	17 56255	17 59564	17 28892	17 39694	17 82002	17 105341	17 83457	17 105318	17 40496	17 108371	17 29642
18 105333	18 83237	18 105336	18 94530	18 83630	18 26290	18 21142	18 105317	18 82009	18 105309	18 83614	18 66160
19 83076	19 24236	19 83243	19 83312	19 105323	19 95300	19 83697	19 6430	19 91777	19 108374	19 107351	19 81101
20 39682	20 105350	20 39685	20 91793	20 29605	20 66172	20 109395	20 109351	20 108363	20 83596	20 81158	20 107378
21 108358	21 109683	21 108361	21 26294	21 92669	21 83354	21 80471	21 39698	21 39599	21 105304	21 105321	21 43644
22 34155	22 83567	22 39680	22 109742	22 105338	22 105314	22 107280	22 83658	22 109362	22 83521	22 83052	22 105312
23 83011	23 105329	23 83066	23 83582	23 6431	23 6427	23 83548	23 105327	23 58465	23 44329	23 91780	23 92662
24 105343	24 58019	24 105346	24 105332	24 83674	24 109328	24 100311	24 40457	24 91776	24 91789	24 108366	24 83636
25 21144	25 83494	25 34153	25 58398	25 100365	25 39695	25 109359	25 94394	25 83513	25 108369	25 66169	25 105307
26 83277	26 59531	26 83427	26 83524	26 70890	26 83633	26 82006	26 105342	26 24206	26 83602	26 109376	26 83535
27 108353	27 105334	27 108356	27 59598	27 106976	27 105324	27 26899	27 21143	27 66153	27 107345	27 107370	27 55321
28 55330	28 83228	28 56262	28 105337	28 83530	28 29612	28 95391	28 83699	28 80650	28 80018	28 42262	28 105302
29 83211	29 39683	29 83264	29 83253	29 96607	29 92704	29 91790	29 100397	29 66159	29 105319	29 105310	29 108372
30 10465	30 24285	30 24285	30 39693	30 100333	30 105339	30 83356	30 80962	30 66151	30 83009	30 108375	30 83629
31 105348	31 108351	31 108351	31 81196	31 81196	31 81196	31 105315	31 107296	31 91778	31 91778	31 107352	31 107352

Az I. osztályú sorsjegyek árai:
 1/8 eredeti sorsjegy 1.50 korona
 1/4 " " 3.— "
 1/2 " " 6.— "
 1/1 " " 12.— "

Fenti számok esetleges biztosítására azonnali megrendelést kérünk, legkésőbb azonban nov. 8-ig.
 Sok millió koronát nyertek nálunk, egyedül az utolsó 6 hónapban a 605,000, 100,000, 90,000, 60,000, 50,000, 30,000 kor. nyereményeket s még több más nyereményt.

Fenti számok CSAKIS NÁLUNK kaphatók

TÖRÖK A. és TÁRSA

Sürgőnyeim: Török-bank. bankháza, BUDAPEST. Sürgőnyeim: Török-bank.
 Központ: Teréz-körút 46/c. Fiókok: Váci-körút 4., Múzeum-körút II., Erzsébet-körút 54.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOSÓBB.
PAP PAP PAP
 LAN LAN LAN

 ÖSSZEMAJTHATÓ VASÁGY IACÉLSORONY
 ZMVENETŐ MATRACAL 10FT. AGYBETÉT 5FT.
GICHNER JÁNOS
 paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
 Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kieszereltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.
 Glószé, szolid árak!
 Pontos kiszolgálás!
 Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruház.
 Magyar gyártmány!
ASZÓDI S. * és TÁRSA
 férfiszabó-mester.
VIII. Kerepesi-út 41.
 (Adria-szálló épület)
 Nagy választék angol és francia divatkeimekben.
 Mérték szerinti megrendeléseket az általános elismeré 14 ft árakban a legújabb divatkeimekből készíttetnek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 162

Személyhitelt, olcsó (törlesztéses) havi vagy negyedévi részletfizetéssel ajánl katonatiszteknek, (házassági óvadékra is) haz- és földtulajdonosoknak (esetleg II. helyre is), hivatalnokok és kereskedőknek, iparosoknak, cselteg kezesek nélkül is gyorsan és diszkrétan.
BALASSA ÁRPAD bankbizományi irodája
 (201) Budapest, Vörösmarty-u. 37. I. em.
 Telefon. Válaszbélyeg

Elegáns női ruhákat
 készítek saját máhelyemben, mérték szerint 15.— és 18.— ftért. A 18 forintos ruhák 2 ft 50 kros divatkeimekből készítenek. Elegáns **cello-kosztüm,** reformálj és palétó, az ózsi és teli divat mintákra, galeroék és gredókkal díszítve 15.— ft és fejjebb. **Silkés ózsi palétók** fekete vagy szarvesben 5.50, 6.50 ft és fejjebb. **Divatos alkalm reformszabásban** handókkal vagy applikációval díszítve 4.50, 5.50, 6.50, 7.50 és fejjebb. Vidéki megrendeléseket lelkismeretesen eszközölök, meg nem teletti kieszerlek. Mérték szerinti felső- és alsóbősz, nyakbősz, ujjá hosszú, alhossz elengedő vagy egy jólálló derék beküldés. Kívánatra mintákat küldök. Több ruha biztos megrendelésnél szabásminták és divatlapokkal vidékre is küldöm. (187)
BRUCK ZSIGMOND
 CSÉNGERY-UTCA 35. Andrassy-út 61., sarok.

Villamos zseb- és kézi lámpák fényszórával.

 száraz elemmel, vagy akkumulátorral. Éjjeli használatra rendkívül alkalmas papok, turisták, tanítók, földbírtokosok, vadászok, katonatisztek, vegyészek, gyógyszerészek, vasuton utazók számára.
 Villamos közilampák íráshoz, olvasáshoz, karácsonyfa, díszvilágításhoz, továbbá indító-készülékek, villanyos telepek, izzólámpák, távbeszélők, kirekatvilágítások, távirók
NEUMANN JOZSEF VILMOS
 hntóságilag eng. elektrotechnikus
BÉCS, I., Adlergasse 12.
 Alapítottott 1888. Árjegyzék ingyen.

Cimbalmok
 5 évi kezesség mellett legjobban és legolcsóbban
Reményi Mihály műhangszertelepen szerelhetők be.
 Budapest, Király-utca 44/15. sz.
HARMONIUMOK iskolák és templomok részére a legújabb és legolcsóbb árakon. — Nagy taktár az összes hangszere- és hangszerek. — Régi hangszerek vétele, eladása és beüzemeltetése. — Lejjel zenekarok felszerelésének költségvetése nyíltan közzéadják ingyen és bérmentve. — Kivétel nagyban és kicsinyben. 184H

4%-os törlesztéses közpénzkölcsönt
 20, 30, 40, 50 vagy 65 övítőkamat-törlesztésre
 földbirtokra és nagyobb budapesti és környékbeli bérházakra
 hűzék, feltek II-ik és III-ik tételre 6 1/2-7% kamattal. Drágább tartozásoknak magasabb konvertálását, személyhitelt katonatiszteknek, papoknak, köztisztviselőknek, birtokosoknak, kereskedőknek, **Közvetítőknek és ingatlanokra olcsó kölcsönöket** birtokok adás-vevétel, parcellázásokat stb. a legköltségteljes feltétellekkel, szakszerűen és gyorsan lebonyolítja a
KÖZPONTI HITELFORGALMI INTÉZET
 Budapest, VII. Akácfa-utca 10. szám.
 Beküldendő telekkönyvi kivonat és hitelméltéri bírtok, felvilágosításra pedig válaszbélyeg. **Közvetítőknek** Bécs, Temes, Torontál, Arad, Usnad és Pest megyékben szűp jóvődelem.

Minden szó 3 fill. Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés ára: 30 fillér.

A Magyarság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésködésekre ingyen felvilágosítást adunk...

Törlesztéses készpénzkölcsönt

földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, hárszékek, telkek stb. tővábbá környékbeli ingatlanok II. és III. ik tételére 4-7%-os kamattal...

Művészies munka! KLEIN ADOLF

férfi-szabó üzletében Budapest, VI., Dessewffy-u. 23. „Munkács”-hoz. Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frittól...

Licht Mór

uri- és női cipésmester Budapest, Váci-körút 55. Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből...

WEISZ JÓNÁS

órász- és ékszer-üzlet Budapest, VI., Váci-körút 53. Olcsó jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Kerékpárok.

Legújabb modell, új kerékpárokat 130 kor-ért szállítók, alkatrészeket átalakításokat és mindennemű javításokat méltányosan leszállított áron eszközölök. Árjegyzék bérmentve.

MALIK ZSIGMOND Budapest, VIII., Légész-u. 2.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester Budapest, Teréz-körút 32. Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban.

Jelszó: pártoljuk a hazai ipart!

Orlik András

cipész-mester Budapest, VII., Csömöri-ut 22. Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermekcipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 frt. Gyermekek-cipők 1 frt 20 kr-tól feliebb.

Legolcsóbb bévasárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerűen megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadhatnak.

DREZSMANN KAROLY

BUDAPEST borotva homorú-készőruvide villanyerővel - Különleges-szerű fűzet horbély- és fodrászati-cikkben. Nagy raktár angol és svéd borotvákban. - Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort

és kártyos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót VI., Lázár-utca 18.

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kitűnő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adósság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar levenni, oly pénzt, melvre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztételt azonban nem mondhat fel, teljes biza'ommal forduljon Grünsfeld S.-hez Budapest, Király-u. 23. s z

Soványosság. Az egyedüli eredménytől kísért szer a dr. William Hartley tinár amerikai erő-táppora. Soványak tartós, szép, teft testidomokat nyernek; hölgyek remek keblét, 6 hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállás. - Kí-tüntetve: Chicago, Berlin, London és Hamburgban. A magas állami tisztiorvos által megvizsgálva. Köszönő levelek minden országból. Ára dobozonként 1 frt 10 kr Főraktár: ZEISLER MÓR Budapest, VI/25., Podmaniczky-utca 61., II. 20.

Budapest legnagyobb szőrme bevásárlási forrása. Óriási raktár divatos Szukksz Sztóla gallérokban. Viszont eladóknak ritka alkalom. ANDRASSY-UT 31. sz. KIRÁLY-UTCA 38. sz. TSUK MIKSÁNÁL

HATSCHEK ARTHUR Budapest, IV. kerület, Muzeum-körút 21. sz. látászorozati és fényképezőgépek és kellékek szaküzlete. Különlegességekben dúsz választék jutányos árak mellett. E lap olvasói 10% árkedvezményben részesülnek.

Kettős elektromágneses kereszt gyógyít és felüdit kezesség mellett. E kész-ülék gyógyít és segít fel-, illi- és foelállásnál a migrén, neuralgia, ver-tulús, sáskór, szédülés, a hátsz-ás, nyavó/hallás, a szíverés, szív- R. B. 86967. sz. A kész-ülék a legújabb tudományok alapján készült, melynek segítségével a beteg a legkisebb fájdalommal és legkevesebb idővel gyógyulhat meg. A kész-ülék a legújabb tudományok alapján készült, melynek segítségével a beteg a legkisebb fájdalommal és legkevesebb idővel gyógyulhat meg.

Balaton csarnok V., Vadász- és Hajnal-u. sarok. Saját épületében kávéház és szálloda ma megnyit ujonnan átalakítva. Naponta kitűnő cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasok-nak 20% engedmény. Tisztelettel! 157 Veszprémi Steiner Sándor.

DREZSMANN KÁROLY, BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-utca sarok.) Borotva homorú-készőruvide villanyerővel. Különlegességek angol és svéd borotvákban Dressmann-féle homorú-készőruvidekkel. Ekek hosszú során gyűjtött tapasztalataim bizonban, Münchenben és Stuttgartban, valamint 1894 óta Németországban, hol mint homorú-készőruvidek hírnevét mikéntem, azon kellemes botvételbe jutottam, hogy igen t. verőimnek legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetem. Mint a Dressmann és Herrig stuttgarti cég volt beltagja az által-anosan legjobbnak elismert homorú-készőruvideknek oly nagy érd-ményeket értem el, hogy teljesen meg vagyok győződve, hogy hazám-ban Magyarországban a legrovidebb idő alatt a legnagyobb verőkört magam részére biztosíthatom. Sürgősen: Dressmann-Bpest. 45

A legjobb kiszolgálásról előre is biztosítjuk. Árjegyzék kivonat. Kétszós Reclam kávé, Santos faj, tiszta ... K 1.80 Superior háztartási kávé, tiszta ízű ... 2.20 Jamaika nagyszemű, világos ... 2.40 Domin o előkező, jó kávé, Jáva-faj ... 2.60 Ceylon, Salvador Cubafaj ... 2.60 Jáva kávé libériában, óriási nagy ... 2.80 Legf. Malabar vagy Martinik ... 2.80 Legfinomabb és nagyszemű Cuba ... 3.20-4.00 Portorico, Mocca vagy arany Jáva ... 3.60-4.00 Gyöngykávé minden faj ... 3.60-4.00 Continental tea keverékek 4 koronától feliebb. Continental Cacao hollandi gyártmány 5 kor. 60 fillér. Continental malátakávé 1/10, 1/5, 1/3 kgros csomagban 60 fill.

118 Continental Kávé

VERDES ARPAD elsőrendű uri és női fodrászterem az uri fodrászat volt tanára Budapest, VIII., Muzeum-körút 10. szám. Mindennemű uri és női hajmunkák készíttetnek. Nagy raktár mindennemű angol, francia illatszerek és pipere-cikkben. Hölgyek figyelmébe! Hajszáritás villanyos levegővel! Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű hölgy-közönség becses figyelmét felhívni fényesen berendezett s a mai napon megnyitott női fodrász teremre, melynek céljairól elköltöztet helyiségei egy kényelem, mint csinra vetekedik bármely világvárosi hasonló szalonokká s lehetővé teszi minden hölgynek az otthoni kényelmenen hajmosást és hosszadalmas hajszáritás nélkülözését, s nemviben a fejt látható villanyos gőppel, mely orvosiilag is alantatik, a hajszáritás 10 perc alatt történik. Hajmosások egy-zárléppel vagy petőllal, a beteg hajszálak levágása, francia mód szerinti perzsoissal együtt 4 korona; naponta reggel 8-tól este 8 óráig eszközöltetik. Ha-festések minden időben a villanyos száritás segélyével gyorsan és kiválóan végez-tetnek. Ugyanott külön termek (manicure) kéz- és körömápolás, mely speciális módon végez-tetik. A nagyérdemű hölgyközönség egyes pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel. Bejárát a hölgyfodrász-terembe az udvarban jobbra. Verdes Arpad, fodrász.

Az ipar csodája! Egy darab összerakható vasgép acél-sodrony ágybetéttel 3 réteg matracral és terítővel ... 12 frt. Egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben megrendelhető 125 cm. széles, 180 cm. hosszú ... 12-50 frt.

Egyedül kapható: GICHNER testvéreknél Budapest, Muzeum-körút 27. sz. 186

Paolan- és matracgvár, szőnyeg- és vasbutor- raktár Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy kész-pénzért, mint részletfizetésre. EHRENTREU és FUCHS testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott a «Stephaneum» körforgó gépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 68.